

Ενάντια στη Γενοκτονία της Μνήμης

Η αγροτική και αστική ζωή στην Παλαιστίνη
1890-1948

Παρασκευή, Σάββατο – 4, 5 Οκτωβρίου
Δημοτικό Θέατρο Καλλιθέας
Κρέμου 123

Εργατική Λέσχη Καλλιθέας
Παλαιστινιακή Παροικία Ελλάδας

Ο λαός της Παλαιστίνης 1890-1948

Όλοι οι αποικιοκράτες προσπάθησαν να δικαιολογήσουν τις κατακτήσεις τους με το επιχείρημα ότι καταλάμβαναν εκτάσεις έρημες από ανθρώπους, χρήσιμες για την ανάπτυξη των ευρωπαϊκών αυτοκρατοριών. Έτσι, με τη διαγραφή των αυτοχθόνων λαών που ζούσαν στις περιοχές αποικιοκρατικής επέκτασης, επιχειρούσαν να αποκρύψουν τις βαρβαρότητες που διέπραξαν οι υποτιθέμενοι πολιτισμένοι Ευρωπαίοι: την εξόντωση ολόκληρων λαών, την καταλήστευση, την υποδούλωση και την άγρια εκμετάλλευσή τους. Το επιχείρημα αυτό αποτέλεσε –και συνεχίζει να αποτελεί– τον θεμελιώδη μύθο των σιωνιστών εποίκων αποικιοκρατών, για να δικαιολογήσουν την ίδρυση του κράτους του Ισραήλ και τα εγκλήματα που διέπραξαν: υποτίθεται ότι η Παλαιστίνη ήταν μια γη χωρίς λαό, προορισμένη για ένα λαό χωρίς γη. Η εθνοκάθαρση του 1948 εναντίον των Παλαιστίνιων, οι συστηματικές καταστροφές της πολιτιστικής κληρονομιάς των Παλαιστίνιων και η καταστροφή του περιβάλλοντος, το καθεστώς apartheid, οι δολοφονίες, οι συνεχείς εκτοπισμοί των Παλαιστίνιων και οι εβραϊκοί επικοισμοί, μέχρι την γενοκτονία που διαπράττεται επί ένα ολόκληρο χρόνο στη Γάζα..., όλες αυτές οι θηριωδίες δικαιολογήθηκαν συχνά με τον μύθο της γης χωρίς λαό.

Την εποχή που αναπτύσσονταν στην Ευρώπη οι ρατσιστικές και σοβινιστικές ιδεολογίες (πτυχή των οποίων ήταν ο σιωνισμός), η Παλαιστίνη ήταν μια περιοχή της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας που έσφυζε από ζωή και ενεργητικότητα. Στα τέλη του 19ου αιώνα η παλαιστινιακή κοινωνία έκανε τα πρώτα αποφασιστικά βήματα προς τη νεωτερικότητα, αρχίζοντας παράλληλα να διαμορφώνει μια συνείδηση του εαυτού της και ένα σύνολο οραμάτων για το μέλλον της.

Αυτή την ήταν μια αγροτική κυρίως κοινωνία, στην οποία η μεγάλη πλειοψηφία του πληθυσμού της, οι αγρότες (*φελλαχίν*), είχαν αναπτύξει περίπλοκα συστήματα καλλιέργειας και ύδρευσης που τους επέτρεπαν να εκμεταλλεύονται μεγάλες εκτάσεις της άνωδρης γης, χωρίς να εξαντλούν τους πόρους της: η παλαιστινιακή ύπαιθρος έσφυζε από ελαιώνες, σπρωρώνες (*μπουστάν*), πορτοκαλεώνες, αμπέλια, σιτηρά, καπνά, βαμβάκι και χωράφια με καρπούζια. Η ανάπτυξη της αγροτικής παραγωγής της παλαιστινιακής υπαίθρου

συνέβαλε στην αύξηση του πληθυσμού των χωριών, έδωσε πνοή στο εμπόριο και στην ανάπτυξη των αστικών κέντρων και συνέδεσε την Παλαιστίνη με τη διεθνή αγορά. Τα πορτοκάλια της Παλαιστίνης ήταν από τα πιο γνωστά εξαγωγικά αγροτικά της προϊόντα.

Την ίδια εποχή, οι παλαιστινιακές πόλεις είχαν αρχίσει τη μετάβαση προς τη νεωτερικότητα, με τα ιδιαίτερα, παλαιστινιακά χαρακτηριστικά. Αρχισαν να δημιουργούνται οι πρώτες βιομηχανίες (πχ σαπωνοποιίας, επεξεργασίας καπνού κτλ.), η εκπαίδευση επεκτεινόταν και εκσυγχρονιζόταν σταδιακά, ενώ από τις αρχές του 20ου αιώνα άρχισε να αναπτύσσεται η παλαιστινιακή εργατική τάξη στα αστικά κέντρα.

Τη δεκαετία του 1920 εντοπίζονται και οι πρώτες προσπάθειες συγκρότησης ενός γυναικείου παλαιστινιακού κινήματος στα μεγάλα αστικά κέντρα.

Η πολιτική ζωή στην οθωμανική Παλαιστίνη καθοριζόταν σε μεγάλο βαθμό από τις ισχυρές οικογένειες και τους τοπικούς προύχοντες, που είχαν δεσμούς με τις ισχυρές οικογένειες της Αιγύπτου και της Συρίας. Όμως, μετά την κατάληψη της Παλαιστίνης από τα βρετανικά στρατεύματα το 1918 διαμορφώνονται συνθήκες για μια εκρηκτική ανάπτυξη της μαζικής πολιτικής δράσης, γύρω από δύο αλληλένδετα προβλήματα: το πρώτο είναι το πρόβλημα της ίδιας της βρετανικής αποικιοκρατικής κατοχής και το δεύτερο το πρόβλημα των σιωνιστών οι οποίοι θέτουν ως στόχο τους (με τη βοήθεια των Βρετανών) να εκδιώξουν τους Παλαιστίνιους και να ιδρύσουν ένα αμιγώς εβραϊκό κράτος.

Μέσα σε αυτές τις οικονομικές, κοινωνικές και πολιτικές συνθήκες, που άρχισαν να αναπτύσσονται από τα τέλη του 19ου αιώνα, προκαλώντας ραγδαίες αλλαγές στις ζωές των ανθρώπων που ζούσαν στην Παλαιστίνη, άρχισε να διαμορφώνεται μια εθνική συνείδηση, που αναγνώριζε την Παλαιστίνη ως την πατρίδα των ανθρώπων που ζούσαν εκεί και διεκδικούσαν την ανεξαρτησία τους.

Η δεκαετία του 1920 είναι γεμάτη από εντάσεις, συγκρούσεις και μαζικές κινητοποιήσεις του παλαιστινιακού πληθυσμού ενάντια στη βρετανική κατοχή και στον σιωνιστικό εποικισμό. Η κορυφαία όμως στιγμή του παλαιστινιακού απελευθερωτικού κινήματος ήταν η επανάσταση του 1936-1939.

Το τέμενος Αλ-Άκσα στην Παλιά Πόλη της Ιερουσαλήμ. Φωτογραφία του Ιταλού φωτογράφου Τζιάκομο Μπρότζι το 1874.

Μια οικογένεια της Ραμάλα. 1898-1914.

Οικογένεια Παλαιστίνιων στο
Μπέιτ Σαχούρ της Βηθλεέμ, 1930.

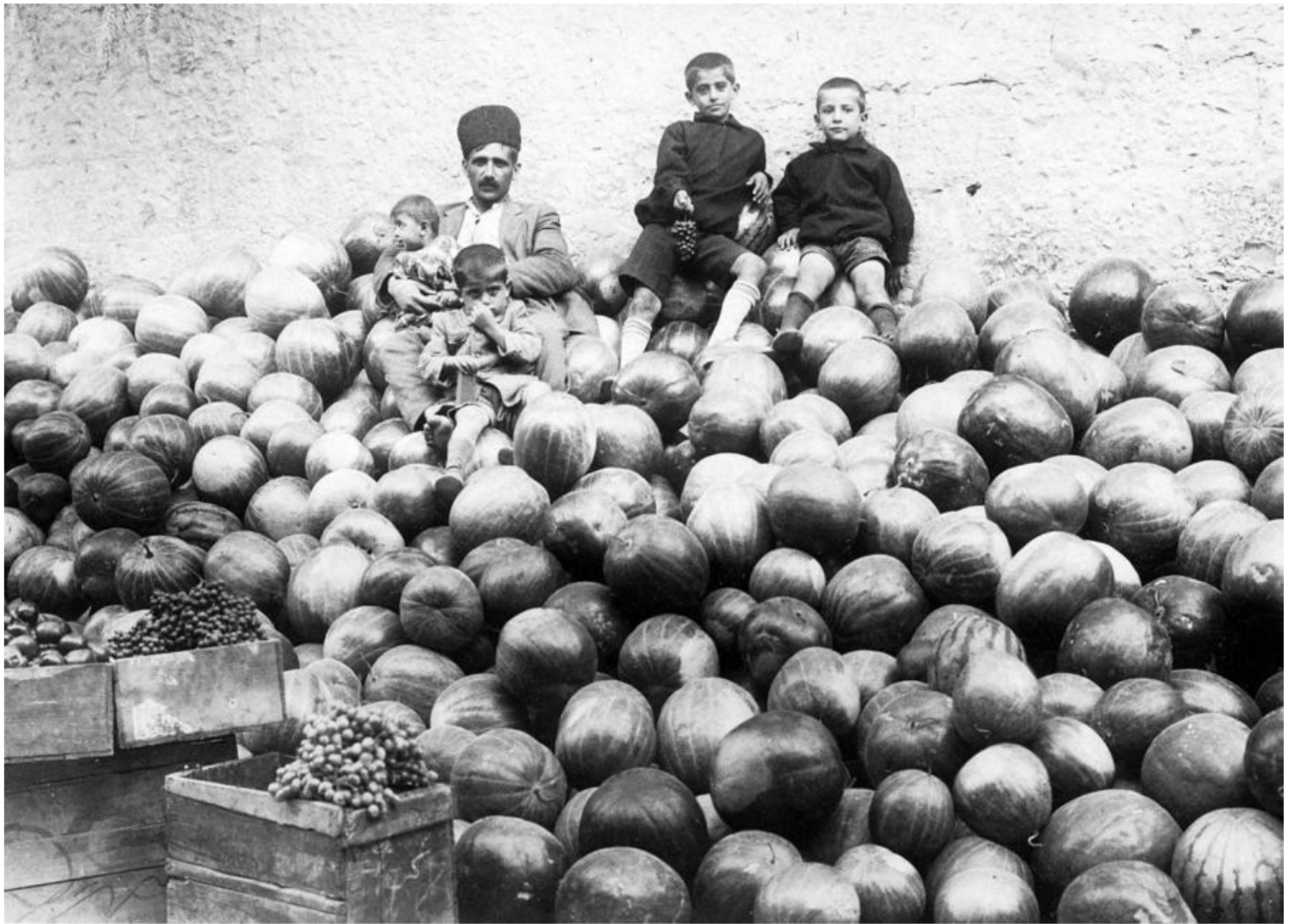
Ζευγάρι Βεδουίνων της φυλής
Άντουαν μπροστά από τη σκηνή τους.

Αγορά καρπουζιών έξω από την Πύλη της Γιάφα στη βάση των τειχών της Ακρόπολης, Ιερουσαλήμ, αρχές 19ου αιώνα.

Παλαιστίνιοι αγρότες πουλάνε τα καρπούζια τους σε μια αγορά της Γιάφα το 1940

Αγορά της Ιερουσαλήμ, 1942. Ένας πατέρας και τα παιδιά του κάθονται πάνω στοίβα μιας πλούσιας συγκομιδής καρπουζιών. Το αγόρι στη μέση κρατάει ένα σαμπί σταφύλια σαν να το προσφέρει στον θεατή να δοκιμάσει. Φωτογραφία του Μουνίρ Αλάουι.

15,116. P. Z. - TAILLEURS DE PIERRES À JÉRUSALEM.

Λιθοξόοι στην Ιερουσαλήμ.

Το κλάδεμα της ελιάς.

1512

4 v

Μια νεαρή Παλαιστίνια μαζεύει με τα χέρια
ελιές, ίσως τη δεκαετία 1920.

Το μάζεμα της ελιάς. Φωτογραφία του Χαλίλ Ράαντ. 1930.

Το μάζεμα της ελιάς. Ραμάλλα, τη δεκαετία του '20.

Αγρότες από την περιοχή της Ραμάλα μαζεύουν ελιές, αρχές του 20ου αιώνα.

Γυναίκες που παράγουν ελαιόλαδο,
περίπου 1900-1920.

Εργάτες που συσκευάζουν πορτοκάλια σε κιβώτια, 1900-1920.

Παλαιστίνιοι που δουλεύουν στη συσκευασία πορτοκαλιών στη Γιάφα το 1907.

Έλεγχος της ποιότητας των πορτοκαλιών πριν συσκευαστούν, σε εγκαταστάσεις εταιρείας στη Γιάφα. Πρώτη δεκαετία του 20ου αιώνα.

Παλαιστίνιες εργάτριες που διαχωρίζουν τα φύλλα καπνού για ξήρανση στις εγκαταστάσεις της εταιρείας Arab Cigarette & Tobacco Co. Ltd. "Tatli-Sert" Cigarette Factory, στη Ναζαρέτ το 1940. Την εποχή αυτή το γυναικείο εργατικό δυναμικό στα αστικά κέντρα της Παλαιστίνης έχει ξεπεράσει το 10%.

Φωτογραφία του Χαλίλ Ράντ: Το μάζεμα των πορτοκαλιών. 1920.

Γυναίκες
που μαζεύουν
πορτοκάλια
στη Γιάφα.

Γυναίκες αλέθουν κόκκους καφέ.

Παλαιστίνιοι συγκεντρώνονται γύρω από ένα πατητήρι στο Άιν Κάρεμ, 1η Ιανουαρίου 1920.

Το πλύσιμο των προβάτων στην πηγή Άιν Φάραχ στο όρος Ουάντι αλ-Καλι μεταξύ της Ιερουσαλήμ και της Ιεριχούς.

Γάζα: Γενική άποψη από τη βόρεια παραλία με νότιο προσανατολισμό, 1900-1920.

Γιάφα: Πωλητής ψωμιού, 1912

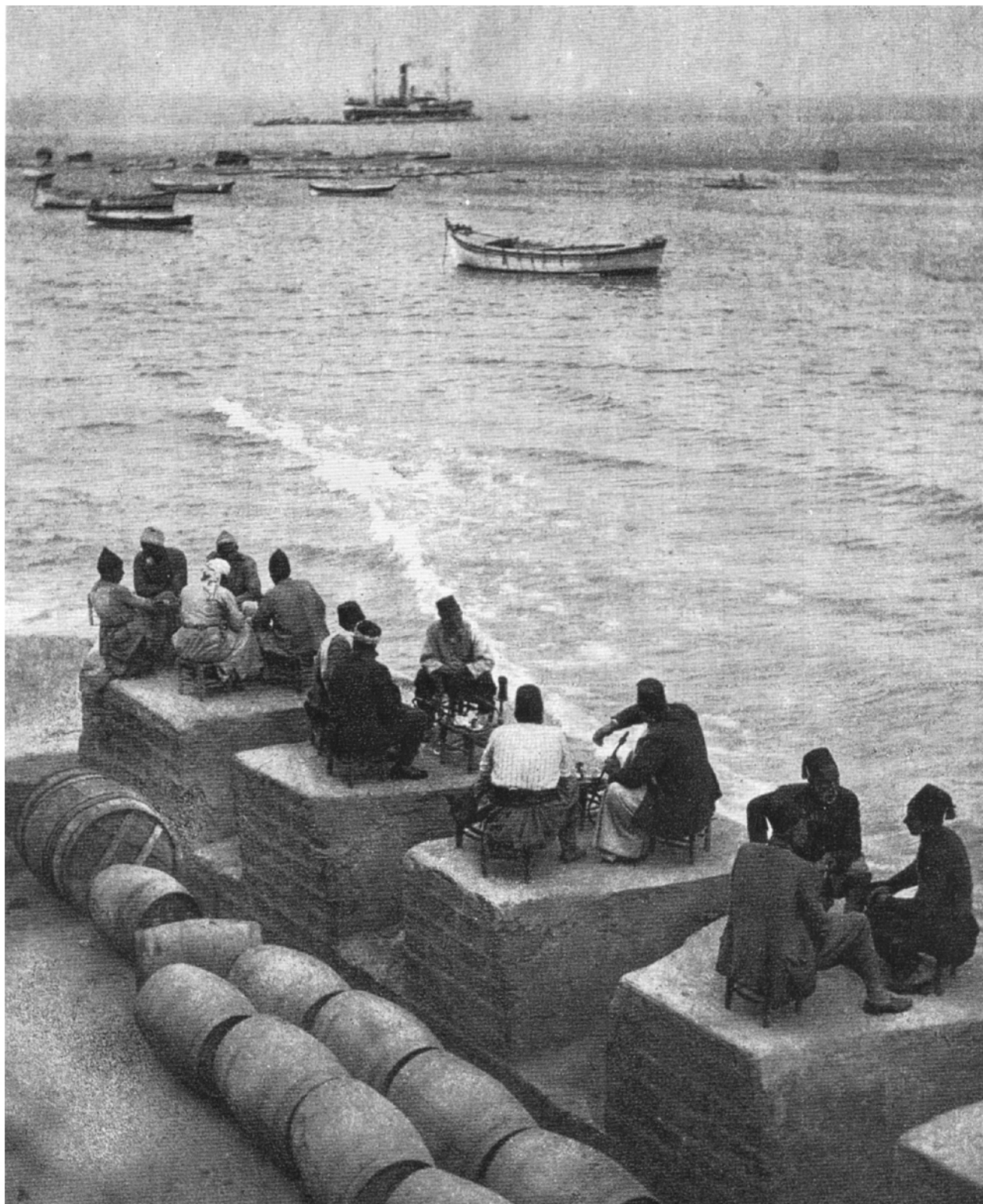
Γιάφα: Ψαράδες
επιδιορθώνουν τα δί-
χτυα τους κοντά στο λι-
μάνι της Γιάφα 1925

Η Γάζα το 1943.

Η ανατολική πλευρά
του τζαμιού Μαχμουντίγια,
στη Νοτιοδυτική Γιάφα.
1935.

Παλαιστίνιοι πίνουν τσάι και καπνίζουν ναργιλέ στις επάλξεις ενός φρουρίου στην ακτή της Γιάφα, το 1925. Στο βάθος διακρίνεται ένα ατμόπλοιο.

Παλαιστίνιοι ψαράδες στη Γιάφα. Η θάλασσα ήταν ένα από τα βασικά συστατικά της γεωγραφίας της Παλαιστίνης. Καθώς η ακτογραμμή της έφτανε τα 140 μίλια περίπου, ολόκληρη η χώρα είχε εύκολη και γρήγορη πρόσβαση στη θάλασσα και ένα μεγάλο μέρος του πληθυσμού της ασχολούνταν με την αλιεία (όπως επίσης και στη λίμνη της Γαλιλαίας)

Ψαράδες στη θάλασσα της
Γαλιλαίας, μάλλον το 1913.

Ψαράδες επιδιορθώνουν τα δίχτυα τους στην Τιβεριάδα, στη λίμνη της Γαλιλαίας. Δεκαετία του 1940(;)

Παλαιστίνιες μαζεύουν βαμβάκι στο χωριό Καφρ Σάμπα το 1937

Δύο αγρότισσες θερίζουν σιτάρι (1918-35). Μέχρι τα μέσα της δεκαετίας του 1930, οι Παλαιστίνιοι είχαν στην κατοχή τους και καλλιεργούσαν 4.152.438 νουννάμ με σιτηρά. Φωτογραφία του Χαλίλ Ράντ.

Παλαιστίνιες αγρότισ-
σες θερίζουν σιτάρι στο Σείχ
Τζάρρα, στην Ανατολική Ιε-
ρουσαλήμ τη δεκαετία του
1930.

Τρεις γυναίκες της Βηθλεέμ κάθονται, καπνίζουν ναργιλέ και πίνουν καφέ σε ιδιωτική κατοικία, 1898-1914.

Παλαιστίνια μητέρα κρατάει το παιδί της, σε φωτογραφία στα τέλη της δεκαετίας του 1920. Φοράει παραδοσιακά παλαιστινιακά ενδύματα. Η φωτογραφία τραβήχτηκε από τον διάσημο φωτογράφο Χαλίλ Ράαντ.

Ένα κορίτσι με παραδοσιακή ενδυμασία στέκεται σε ένα χωράφι με αγριολούλουδα την άνοιξη, κάπου στην Παλαιστίνη. 1918-1935. Φωτογραφία του φωτογράφου Χαλίλ Ράαντ.

Καρτ ποστάλ της Καρίμα Άμπουντ, με τίτλο «Δύο κορίτσια από τη Ναζαρέτ», 1928. Η Καρίμα Άμπουντ ήταν η πρώτη Παλαιστίνια επαγγελματίας φωτογράφος, με στούντιο τόσο στην Ιερουσαλήμ όσο και στη Χάιφα.

Γυναίκες και παιδιά εργάζονται στο εργαστήριο της Ένωσης Αραβισσών Γυναικών στη Ραμάλα, 1934-1939.

Νεαρές γυναίκες και άνδρες εργάζονται στο εργαστήριο της Ένωσης Αραβισσών Γυναικών στη Ραμάλα, περίπου το 1934-39.

Κορίτσια παίζουν μπάσκετ στο Κέντρο Γυναικείων Δραστηριοτήτων στην Καλαντία, Δυτική Όχθη, δεκαετία 1950.

Ο Σιδηροδρομικός Σταθμός της Ιερουσαλήμ τη δεκαετία του 1890. Η σιδηροδρομική γραμμή Γιάφα-Ιερουσαλήμ κατασκευάστηκε το 1892 κατά τη διάρκεια της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας.

Η ποδοσφαιρική ομάδα της Χάιφα Σαλεσιάν το 1940.

Η πρώτη ομάδα ποδοσφαίρου της Βηθλεέμ, 1932.

Το προσωπικό του κρατικού ιπποτροφείου της Άκρας στον κήπο του σπιτιού του Τζαμίλ Πασά στη Χάιφα, 23 Απριλίου 1940.

Τρεις γενιές από το χωριό Δαχιρίγια (ανάμεσα στη Χεβρώνα και τη Μπε'ερσεμπα), 9 Φεβρουαρίου 1940.

Μια ομάδα φίλων σε πικνίκ στο όρος Κάρμελ στη Χάιφα, 1942.

Ένα συγκρότημα παίζει στα στούντιο της Ραδιοφωνικής Υπηρεσίας της Παλαιστίνης στην Ιερουσαλήμ, περίπου 1936-1946.

Κινητή οφθαλμολογική κλινική του Παλαιστινιακού Κυβερνητικού Τμήματος Υγείας, βορειοανατολικά της Γάζας, Αύγουστος 1939.

Το χειρουργείο στο νοσοκομείο της Χεβρώνας, 17 Αυγούστου 1944.

Ο Μαχμούντ Ραντίφ και η οικογένειά του, 28 Απριλίου 1946. Ο Ραντίφ εργαζόταν στην Ιεριχώ ως κηπουρός.

Η Χεβρώνα το 1929.

Ο ερχομός της νύφης

Οι παλαιστινιακές γαμήλιες τελετές ήταν πάντοτε εντυπωσιακές, ιδίως στην αγροτική Παλαιστίνη, όπου ήταν εμποτισμένες με πολλές πλούσιες παραδόσεις. Η εικόνα δείχνει μια ιδιαίτερη γαμήλια παράδοση, την τελετή *ζαφάτ αλ-αρούς*, ή την έλευση της νύφης. Πολλά έθιμα του χωριού περιλαμβάνουν τη νύφη να ιππεύει ένα άλογο με ένα σπαθί στο χέρι συνοδευόμενη από όλα τα μέλη της οικογένειάς της. Η οικογένεια θα περπατούσε μαζί με τη νύφη και οι γυναίκες θα τραγουδούσαν τη *ζαχρούτα* ή αλαλαγμό, μέχρι να φτάσουν στο σπίτι του γαμπρού, όπου θα άρχιζαν οι εορτασμοί.

Νύφη με κέντημα τατρίζ (تَطْرِيز)

Ένα ξεχωριστό χαρακτηριστικό του παλαιστινιακού πολιτισμού είναι το περίφημο τατρίζ, ή παλαιστινιακό κέντημα. Μια λαϊκή τέχνη αιώνων, το παλαιστινιακό κέντημα αποτελεί βασικό σύμβολο ταυτότητας και πολιτισμού. Οι Παλαιστίνιες ξεκινούσαν να μαθαίνουν το κέντημα σε πολύ νεαρή ηλικία και να ράβουν διάφορα μοτίβα, χρώματα και σχέδια στα φορέματά τους, καθώς και στα καλύμματα της κεφαλής τους. Κάθε περιοχή της Παλαιστίνης ειδικευόταν σε μια ξεχωριστή μορφή κεντήματος, υφάσματος και κόμμωσης. Με αυτόν τον τρόπο, κάθε γυναίκα γινόταν μια ζωντανή ενσάρκωση του τόπου της. Αυτή η φωτογραφία παρουσιάζει τα παραδοσιακά σχέδια κεντήματος της αλ-Μπιρέχ/Ραμάλλα στα ρούχα μιας νύφης.

THE BRIDE, PALESTINE

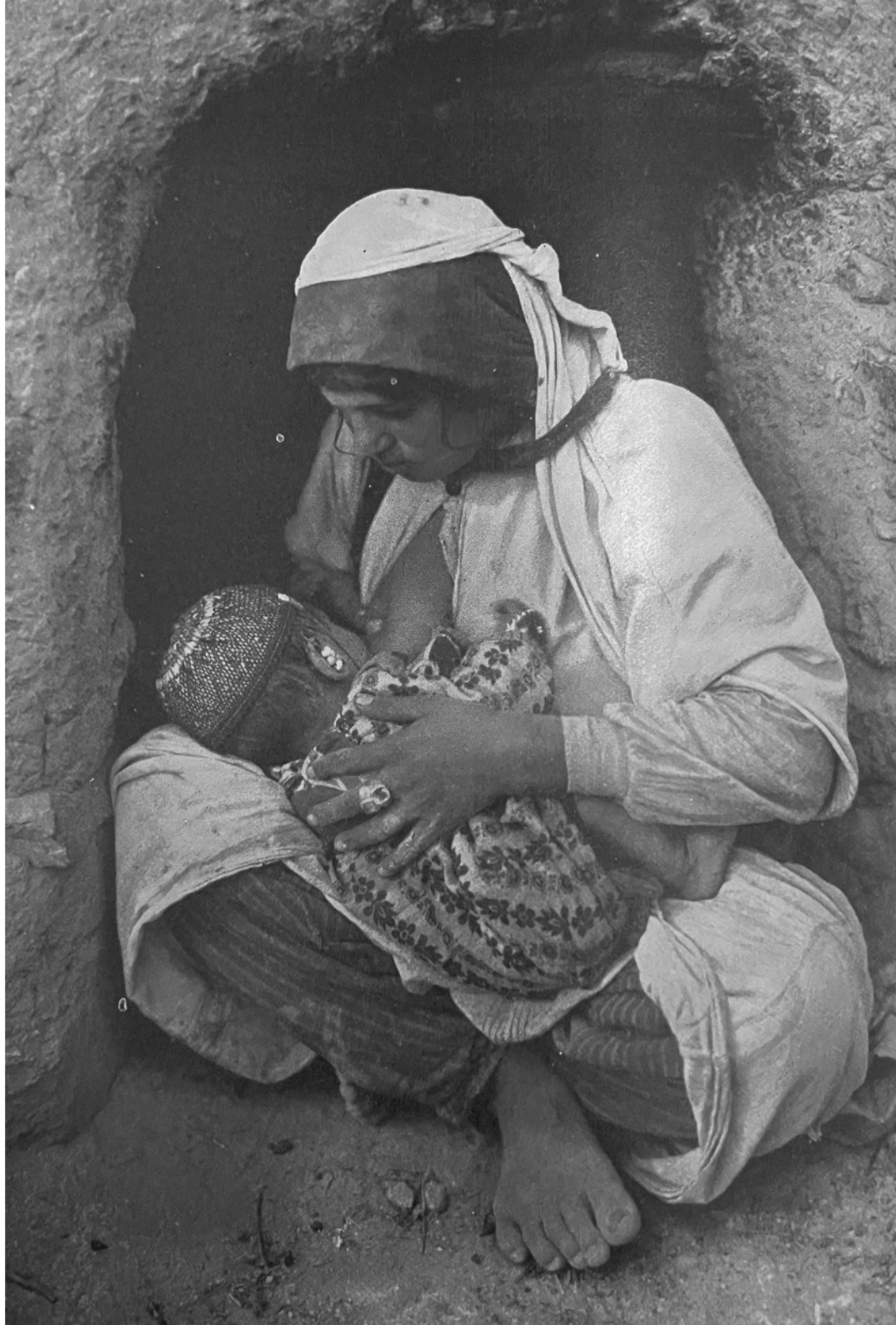
Γυναίκα της Βηθλεέμ με φόρεμα *μαλέκ*

Στις αρχές του 20ού αιώνα, το *μαλέκ* της Βηθλεέμ (που σημαίνει «βασιλικό» στα αραβικά) έγινε γνωστό ως η «βασίλισσα των φορεμάτων» και ένα περιζήτητο νυφικό σε όλη την Παλαιστίνη. Η δημοτικότητα του *μαλέκ* τροφοδότησε την ανάπτυξη της κλωστοϋφαντουργίας στη Βηθλεέμ και πολλά χωριά το προσάρμοσαν στο δικό τους στυλ και στα δικά τους έθιμα. Σε αυτή τη φωτογραφία, μια γυναίκα από τη Βηθλεέμ φοράει παραδοσιακά ρούχα που κοσμούνται με ένα κεφαλόδεσμο που συνηθίζεται στην πόλη της – ένα καπέλο που μοιάζει με φέσι και στο οποίο προσαρτώνται νομίσματα από την προίκα της γυναίκας και ένα λευκό σάλι που καλύπτει το κεφάλι της.

Παραγωγή λαδιού με παραδοσιακές μεθόδους

Η Παλαιστίνη θεωρείται η πατρίδα της ελιάς και για αιώνες οι ελιές αποτελούσαν το θεμέλιο του παλαιστινιακού πολιτισμού και των παραδόσεων. Σε αυτή τη φωτογραφία, που τραβήχτηκε κάποια στιγμή μεταξύ 1890 και 1914, φαίνονται Παλαιστίνιες να χρησιμοποιούν μια αρχαία κολώνα ως κύλινδρο για την παραγωγή ελαιολάδου, λιώνοντας τις ελιές. Η περίοδος συγκομιδής των ελιών αρχίζει συνήθως τον Οκτώβριο ή τον Νοέμβριο. Αφού μαζευτούν οι ελιές, χρησιμοποιούνται με διάφορους τρόπους από τους Παλαιστίνιους αγρότες. Η ελιά, όπως και το πορτοκάλι της Γιάφα, είναι σύμβολο της παλαιστινιακής εθνικής ταυτότητας και σύμβολο της σύνδεσης των Παλαιστινίων με τη γη τους.

Γυναίκα που θηλάζει

Οι αγροτικές παλαιστινιακές κοινότητες είχαν πολλές εθιμικές πρακτικές για τα νεογέννητα μωρά τους. Μία από τις πιο σημαντικές ήταν το μασάζ με ελαιόλαδο στο δέρμα του μωρού για 40 ημέρες μετά τη γέννησή του. Το ελαιόλαδο προοριζόταν να μαλακώσει και να δυναμώσει το δέρμα του μωρού. Επιπλέον, οι μητέρες συχνά σχημάτιζαν με αραβικό κολ μια γραμμή γύρω από τα μάτια του μωρού τους. Αυτή η πρακτική είχε ως στόχο να προστατεύσει τα μάτια από τα βακτήρια, καθώς και να προάγει την ισχυρή όραση. Οι μητέρες συχνά τύλιγαν σφιχτά τα νεογέννητα μωρά τους με σχοινιά που έπλεκαν γύρω από την κουβέρτα-πάπλωμα, αντικατοπτρίζοντας τις πρακτικές πολλών άλλων πολιτισμών. Πολλές από αυτές τις προγονικές πρακτικές χρησιμοποιούνται ακόμη και σήμερα.

Εργοστάσιο σαπουνιού στη Ναμπλούς

Το ελαιόλαδο χρησιμοποιείται επίσης στην παραγωγή σαπουνιού. Το σαπούνι που παράγεται στην πόλη Ναμπλούς αποτελείται από παλαιστινιακό ελαιόλαδο, νερό και μια ένωση νατρίου. Αν και η Ναμπλούς παράγει μαζικά το σαπούνι για διεθνείς εξαγωγές, το σαπούνι από ελαιόλαδο εξελίχθηκε από τις Παλαιστίνιες φελλάχες (αγρότισσες) για οικιακή χρήση. Ωστόσο, γνώρισε διάδοση μέσω του εμπορίου και έγινε ένα ξεχωριστό προϊόν των βιοτεχνιών της Ναμπλούς από τον 14ο αιώνα και μετά. Στις αρχές της δεκαετίας του 1900 υπήρχαν περίπου 30 εργοστάσια σε όλη τη Ναμπλούς που παρήγαγαν σαπούνι. Ένα από τα παλαιότερα σωζόμενα εργοστάσια σαπουνιού σήμερα είναι το εργοστάσιο σαπουνιού Τουκάν, το οποίο διακινεί το περίφημο σαπούνι *μουφταχίν Ναμπουλσί* (δύο κλειδιά της Ναμπλούς).

**Παλαιστίνιες
αγρότισσες**

Οι γυναίκες *φελλάχες* (αγρότισσες) αποτελούσαν τη ραχοκοκαλιά της παλαιστινιακής κοινωνίας, συμβάλλοντας σε μεγάλο βαθμό στην καλλιέργεια της γης και στην παλαιστινιακή οικονομία και λειτουργώντας ως πυλώνες στην ανάπτυξη του παλαιστινιακού πολιτισμού και της εθνικής ταυτότητας. Όπως φαίνεται σε αυτή τη φωτογραφία που τραβήχτηκε κάποια στιγμή μεταξύ 1889 και 1914, οι γυναίκες της υπαίθρου της Παλαιστίνης συχνά ταξίδευαν μεγάλες αποστάσεις για να πουλήσουν τα αγροτικά προϊόντα και τις χειροτεχνίες τους σε αγορές σε όλη την Παλαιστίνη. Οι Παλαιστίνιες γυναίκες συμμετείχαν σε μεγάλο βαθμό στις κινητοποιήσεις κατά της βρετανικής αποικιοκρατίας και διαδραμάτισαν ενεργό ρόλο στην πολιτική μετά την εξέγερση του Μπουράκ το 1929 και κατά τη διάρκεια της αραβικής εξέγερσης του 1933.

Καλαθοπλέκτρια

Η πλέξη καλαθιών αποτελεί εθιμική παράδοση στην Παλαιστίνη, η οποία εξακολουθεί να ασκείται ακόμη και σήμερα από πολλές αγροτικές κοινότητες στην κατεχόμενη Δυτική Όχθη. Οι γυναίκες συλλέγουν υλικά από το περιβάλλον τους, όπως στάχια και κλαδιά από ελαιόδεντρα, αμυγδαλιές και τεραμίνθους για να φτιάξουν καλάθια, δίσκους και δοχεία. Αφού τα πλέξουν, τα τοποθετούν κάτω από τον καυτό ήλιο για να ξεραθούν. Στην παραπάνω φωτογραφία φαίνεται μια Παλαιστίνια που πλέκει με τα χέρια καλάθια μεταξύ 1910 και 1914.

Η Γιάφα

Η Γιάφα, όπως την αποκαλούν οι Παλαιστίνιοι, είναι μια αρχαία πόλη-λιμάνι που αποτελούσε από παλιά την πύλη της Μεσογείου. Πριν από τη Νάκμπα, η Γιάφα ήταν η μεγαλύτερη πόλη της Παλαιστίνης και αποτελούσε το κέντρο του παλαιστινιακού πολιτισμού και της εμπορικής δραστηριότητας. Η Γιάφα αναφέρεται από τους Παλαιστίνιους ως η «Νύφη της Θάλασσας» δεδομένης της ξεχωριστής ομορφιάς της ως παράκτιας πόλης στη Μεσόγειο Θάλασσα.

Τα πορτοκάλια της
Γιάφα

Τα πορτοκάλια της Γιάφα, που καλλιεργήθηκαν από Παλαιστίνιους αγρότες στη Γιάφα κατά τη διάρκεια του 20ού αιώνα, που πήραν το όνομά τους από την πόλη-λιμάνι και είναι επίσης γνωστά ως πορτοκάλια Σαμούτι, αποτελούν καθοριστικό σύμβολο της παλαιστινιακής εθνικής ταυτότητας. Το ξεχωριστό βαθύ πορτοκαλί χρώμα τους και η γλυκιά γεύση τους τα έκαναν κατάλληλα για εξαγωγές και ιδιαίτερα δημοφιλή σε όλο τον κόσμο. Τα πορτοκάλια της Γιάφα αποτελούσαν κάποτε βασικό εξαγωγικό προϊόν για την παλαιστινιακή οικονομία.

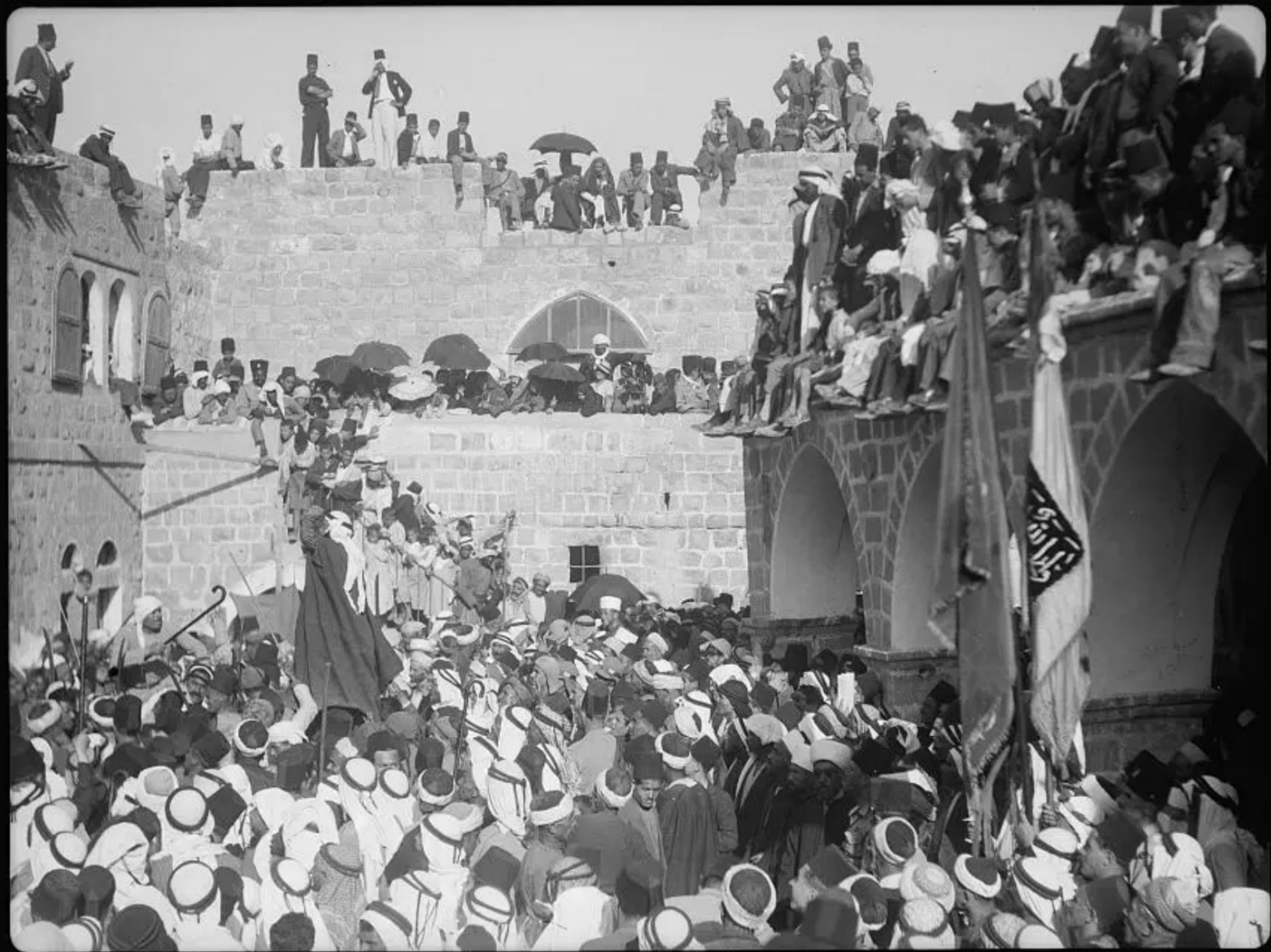

Χριστουγεννιάτικη πομπή στη Βηθλεέμ

Οι θρησκευτικές γιορτές γιορτάζονται ελεύθερα στην Παλαιστίνη εδώ και αιώνες. Εδώ μια χριστουγεννιάτικη πομπή στη Βηθλεέμ πραγματοποιείται κοντά στην εκκλησία της Γεννήσεως το έτος 1920. Η Εκκλησία της Γέννησης είναι μνημείο παγκόσμιας πολιτιστικής κληρονομιάς και το πρώτο που καταχωρήθηκε στην κατηγορία «Παλαιστίνη» από την Unesco.

Η γιορτή του Ναμπί Μούσα

Το πανηγύρι του Ναμπί Μούσα είναι μια άλλη θρησκευτική γιορτή. Πρόκειται για μια από τις μεγαλύτερες ισλαμικές γιορτές στην περιοχή, που καθιερώθηκε μετά την κατάληψη της Ιερουσαλήμ από τον Σαλαντίν. Θεωρούνταν ένα από τα σημαντικότερα θρησκευτικά γεγονότα στην Παλαιστίνη. Παρακολουθούνταν κάθε χρόνο από μουσουλμάνους από όλο τον κόσμο, οι προσκυνητές ταξίδευαν από την Ιερουσαλήμ σε αυτό που πιστεύεται ότι ήταν ο τάφος του Μωυσή, λίγα χιλιόμετρα νότια της Ιεριχούς. Η τελετή διαρκούσε μία εβδομάδα, κατά τη διάρκεια της οποίας ξεκινούσε μια σειρά εορτασμών με τραγούδια, χορούς και παιχνίδια.

Γυναίκες μεταφέρουν νερό

Το «τζάρρα» (الجرة) ή αλλιώς το παραδοσιακό παλαιστινιακό πήλινο δοχείο ήταν σύμβολο της καθημερινής ζωής στην αγροτική Παλαιστίνη.

«Το νερό γενικά φέρνεται από τη βρύση ή τη στέρνα σε δερμάτινα μπουκάλια, τα οποία οι γυναίκες μεταφέρουν στην πλάτη τους, και ένα σχοινί που το κρατάει στη θέση του περνάει γύρω από το μέτωπο. Αν, ωστόσο, δεν έχουν δερμάτινα μπουκάλια, γνωστά ως *κίρμπι*, έχουν μεγάλα πήλινα πιθάρια, τα οποία μεταφέρουν στο κεφάλι τους». (Philip Baldensperger, "Women in the East", *Palestine Exploration Fund Quarterly Statement*, 1900).

«Ένα μεγάλο μέρος της ζωής τους φαίνεται να αφιερώνεται στο να πηγαινοέρχονται μεταξύ της σκηνής και της πηγής». (C. R. Conder, *Tent Work in Palestine*, 1878).

Η φωτογραφία είναι του 1935.

Αιν Κάριμ عين كارم

Πιστεύεται γενικά ότι ο Ιωάννης ο Βαπτιστής γεννήθηκε στο Άιν Κάριμ και επομένως το χωριό έχει βιβλική σημασία. Η εκκλησία του Ιωάννη του Βαπτιστή είναι ένα από τα κύρια αξιοθέατα του χωριού και τόπος προσκυνήματος. Το Άιν Κάριμ είχε επίσης ένα τζαμί που πήρε το όνομά του από τον Ουμάρ Ιμπν Χάπαμπ, τον δεύτερο μουσουλμάνο χαλίφη, αφού πέρασε από το χωριό και προσευχήθηκε εκεί κατά τη διάρκεια της μουσουλμανικής κατάκτησης της Ιερουσαλήμ τον 7ο αιώνα.

Η παραπάνω φωτογραφία είναι του Άιν Κάριμ το 1934, όταν ήταν το μεγαλύτερο χωριό στην περιοχή της Ιερουσαλήμ και φιλοξενούσε περισσότερους από 3.000 Παλαιστίνιους, ένα σύνολο μουσουλμανικών και χριστιανικών οικογενειών.

Ιντούρ إندور

Το Ιντούρ ήταν ένα παλαιστινιακό χωριό στην περιοχή της Ναζαρέτ, όπου ζούσαν πάνω από 600 Παλαιστίνιοι πριν από το 1948. Το χωριό έχει αρχαίες ρίζες στους βιβλικούς χρόνους και το όνομά του πιθανότατα προέρχεται από τη Χαναανική πόλη Αιν Ντουρ, που αναφέρεται στη Βίβλο ως η τοποθεσία όπου ο Σαούλ συμβουλευτήκε έναν μάντη πριν πάει στη μάχη εναντίον των Φιλισταίων. Στο Ιντούρ βρισκόταν το σπίτι του Σαΐχ Ταουφίκ Ιμπραχίμ, ενός από τους ηγέτες της Παλαιστινιακής εξέγερσης μεταξύ 1936 και 1939.

Σαφφουρίγια صفورية

Η Σαφφουρίγια φιλοξενούσε πάνω από 4.000 Παλαιστίνιους και ήταν ένα χωριό σκαρφαλωμένο σε ένα λόφο στα περίχωρα της Ναζαρέτ και της κάτω Γαλιλαίας. Η Σαφφουρίγια είχε στρατηγική σημασία από την αρχαιότητα. Κατά τη διάρκεια της ρωμαϊκής κατάκτησης της Παλαιστίνης, έγινε το διοικητικό κέντρο της περιοχής της Γαλιλαίας. Οι Σταυροφόροι έχτισαν ένα κάστρο στη Σαφφουρίγια, το οποίο ο Σαλαντίν θα διεκδικούσε αργότερα κατά την απελευθέρωση της Παλαιστίνης. Πολλοί επιφανείς λόγιοι του Ισλάμ, όπως ο Ιμπν αλ-Ιμάντ αλ-Χανμπαλί, έκαναν αναφορές στη Σαφφουρίγια. Η παραπάνω φωτογραφία, καθώς και η εικόνα στην κορυφή αυτού του φωτογραφικού δοκιμίου, τραβήχτηκαν στη Σαφφουρίγια.

Σαφουρίγια صفورية

Κάτοικοι της Σαφουρίγια σε φωτογραφία του 1940

Γίμπνα بيننا

Η Γίμπνα ήταν ένα μεγάλο χωριό χτισμένο από πέτρα και βρισκόταν σε ένα λόφο περίπου 15 χιλιόμετρα από την αλ-Ράμλε. Το χωριό Γίμπνα έχει μια μακρά ιστορία που χρονολογείται από την αρχαιότητα και έχει περιγραφεί από πολλούς Άραβες γεωγράφους και χρονογράφους ως μια από τις αρχαιότερες πόλεις της Παλαιστίνης. Πριν από το 1948, η Γίμπνα φιλοξενούσε πάνω από 5.400 Παλαιστίνιους. Η παραπάνω φωτογραφία απεικονίζει τη Γίμπνα μεταξύ 1914 και 1916.

Αλ-Ναμπί Ρουμπίν

النبي روبين

Ένα από τα σημαντικότερα ιστορικά χωριά της Παλαιστίνης ήταν το αλ-Ναμπί Ρουμπίν. Το χωριό αυτό βρισκόταν στη θέση του ιερού του γιου του προφήτη Ιακώβ, Ρουβήν. Το ιερό τιμούσε η Παλαιστίνη με ετήσιο προσκύνημα, κατά τη διάρκεια του οποίου γίνονταν μεγάλες γιορτές και οι Παλαιστίνιοι από τις γύρω περιοχές συνέρρεαν στο χωριό για να συμμετάσχουν στους εορτασμούς.

Οι εκδηλώσεις περιλάμβαναν χορούς *ντάμπκα*, σόου με μαγικά, ιπποδρομίες, λαϊκά τραγούδια και κηρύγματα από ιεροκήρυκες και ποιητές. Οι προσκυνητές κατασκήνωναν σε σκηνές και σε όλο το χωριό στήνονταν αυτοσχέδια καφενεία, εστιατόρια και καταστήματα γι' αυτούς. Το χωριό χρησίμευε ως σημαντικός ιστορικός, θρησκευτικός και πολιτιστικός τόπος για τους Παλαιστίνιους, καθώς το προσκύνημα του Ναμπί Ρουμπίν ήταν ένα από τα σημαντικότερα ετήσια γεγονότα στην Παλαιστίνη. Η παραπάνω φωτογραφία, με ημερομηνία 1930, απεικονίζει προσκυνητές στο αλ-Ναμπί Ρουμπίν.

Χατίν

حطين

Το Χατίν βρισκόταν στα περίχωρα της Τιβεριάδας. Η ιστορία της περιοχής είναι πλούσια και είναι πιο διάσημη για τη μάχη του Χατίν το 1187, στην οποία ο Σαλαντίν νίκησε τους στρατούς των Σταυροφόρων και απελευθέρωσε ολόκληρη την περιοχή της Γαλιλαίας. Ένα από τα σημαντικότερα αξιοθέατά της είναι το ιερό του Προφήτη Σουάιμπ, ο οποίος ήταν άγιος για τους ανθρώπους της πίστης των Δρούζων, οι οποίοι έκαναν προσκύνημα στον τόπο κάθε χρόνο. Η παραπάνω φωτογραφία δείχνει την περιοχή γύρω από το Χατίν το 1934.

Κακούν قاقون

Το Κακούν είναι ένα παλαιστινιακό χωριό που βρίσκεται μόλις 6 χιλιόμετρα από την Τουλκάρεμ. Θεωρείται σημαντικός ιστορικός τόπος, καθώς στη γη του χτίστηκε ένα φρούριο των Σταυροφόρων, εκτός από ένα τέμενος των Μαμελούκων που μπορεί να δει κανείς από μακριά. Η παραπάνω φωτογραφία απεικονίζει το Κακούν το 1911.

Ζιρίν زرعين

Το Ζιρίν, που απεικονίζεται εδώ το 1900, είναι ένα παλαιστινιακό χωριό 11 χιλιομέτρα βόρεια της Τζενίν. Το χωριό είναι επίσης η γενέτειρα του ηγέτη της εξέγερσης του 1936, Μαχμούτ Σαλίμ. Το Ζιρίν ήταν ένα ταπεινό χωριό που φιλοξενούσε πάνω από 1.400 Παλαιστίνιους. Τα σπίτια του ήταν χτισμένα από λάσπη και το χωριό είχε μια μικρή αγορά, ένα οθωμανικό σχολείο και ένα μικρό τζαμί. Η τοποθεσία είναι ιστορικά σημαντική και περιέχει διάφορα κειμήλια από τους μεσαιωνικούς χρόνους.

Τζουμπ Γιουσούφ جب يوسف

Το χωριό Τζουμπ Γιουσούφ ήταν επίσης ιστορικά σημαντικό και γνωστό ως τόπος στάσης για τους Άραβες και τους δυτικούς ταξιδιώτες. Στην παραπάνω εικόνα απεικονίζονται τα ιστορικά ταξιδιωτικά καταλύματα του χωριού. Αναφέρεται ότι ο Σαλαντίν σταμάτησε εκεί καθ' οδόν για να πολεμήσει τους Σταυροφόρους στη μάχη του Χαττίν. Το χωριό βρίσκεται επίσης δίπλα στο πηγάδι του Ιωσήφ, από όπου πιθανώς απέκτησε το όνομά του. Το μικρό χωριό φιλοξένησε σχεδόν 200 Παλαιστίνιους το 1948.

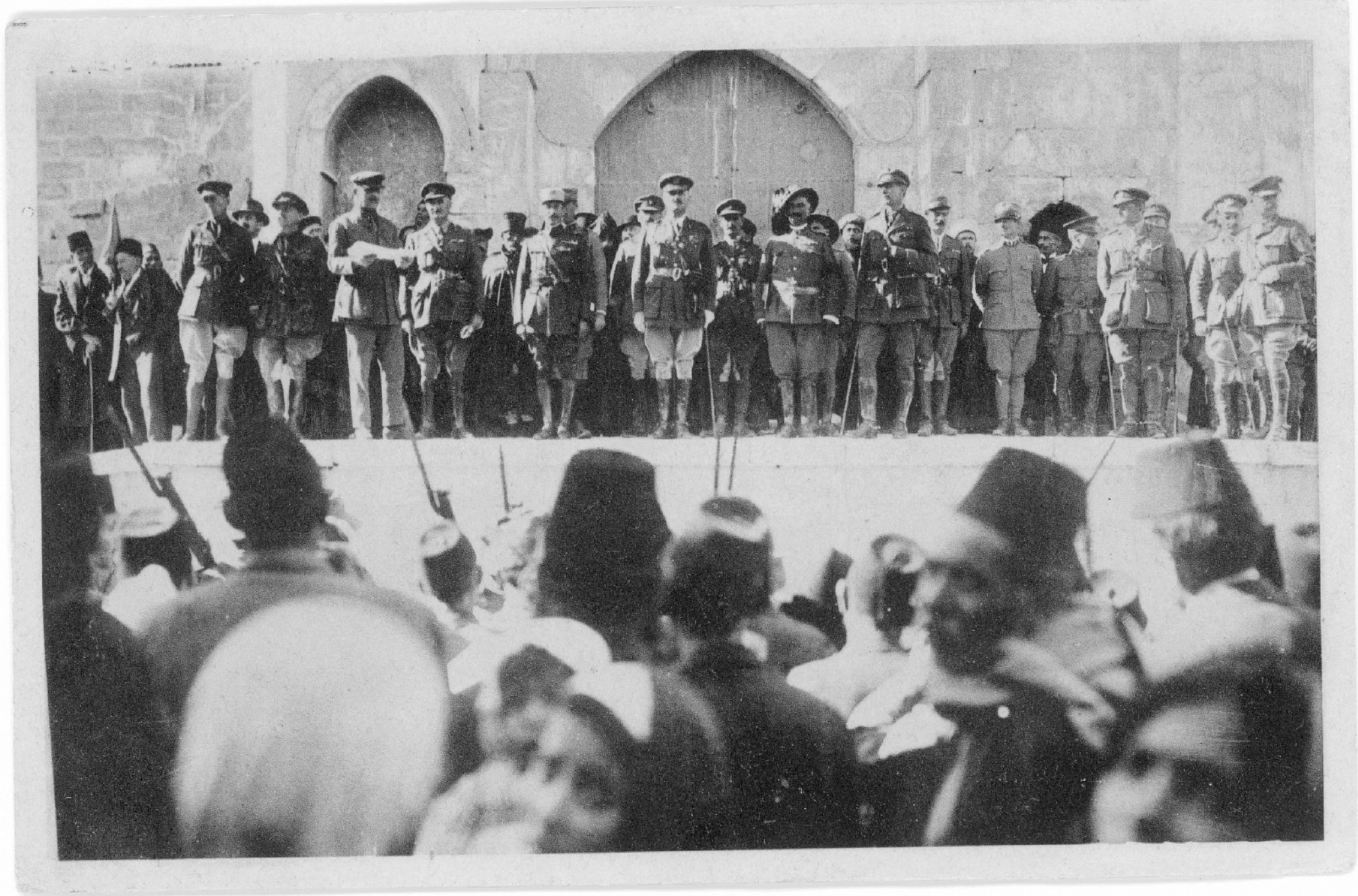
Καϊσαρία قيسارية

Η Καϊσαρία είναι το αραβοποιημένο όνομα της Καισάρειας, της αρχαίας πόλης Caesarea Maritima (Παράλιος Καισάρεια) που χτίστηκε από τον Ηρώδη τον Μέγα. Το 1884 Βόσνιοι μουσουλμάνοι εγκαταστάθηκαν στην αρχαία πόλη και δημιούργησαν ένα μικρό ψαροχώρι, αφού διέφυγαν από την αυστροουγγρική κατοχή της Βοσνίας-Ερζεγοβίνης το 1878. Η παραπάνω φωτογραφία τραβήχτηκε το 1938.

Η Παλαιστίνη υπό Βρετανική Εντολή

Ο στρατηγός Άλενμπι εισέρχεται πεζός στην Ιερουσαλήμ, 11 Δεκεμβρίου 1917.

Διάγγελμα του στρατηγού Άλενμπι προς τους κατοίκους της Ιερουσαλήμ.

Οι ταραχές του Ναμπί Μούσα

Βίαιες συγκρούσεις μεταξύ Παλαιστίνιων και Εβραίων ξέσπασαν στην Παλιά Πόλη της Ιερουσαλήμ μεταξύ της Κυριακής 4 Απριλίου και της Τετάρτης 7 Απριλίου 1920. Κατά το ετήσιο, εβδομαδιαίο πανηγύρι του Ναμπί Μούσα συγκεντρώθηκαν μουσουλμάνοι προσκυνητές στην Ιερουσαλήμ την Παρασκευή για να μεταβούν στο *μακάμ* ή ιερό του Ναμπί Μούσα, κοντά στην Ιεριχώ. Ο εορτασμός αυτός έγινε συχνά αφορμή για διακοινοτικές συγκρούσεις ύστερα από τη βρετανική κατοχή της Παλαιστίνης το 1917 και την αύξηση της σιωνιστικής επέκτασης. Το πρωί της 4ης Απριλίου 1920, ένα μεγάλο πλήθος Παλαιστίνιων συγκεντρώθηκε στο κέντρο της πόλης για να ξεκινήσει η γιορτή. Προσωπικότητες του παλαιστινιακού εθνικού κινήματος εκφώνησαν ομιλίες στο ενθουσιώδες πλήθος, υπέρ του αραβικού εθνικισμού και κατήγγειλαν τον σιωνισμό. Εβραίοι παρευρισκόμενοι πέταξαν πέτρες στο πλήθος, προκαλώντας ταραχές που επεκτάθηκαν στις εβραϊκές γειτονίες της Παλιάς Πόλης. Καθώς η βία κλιμακώθηκε, οι αποικιακοί αξιωματούχοι της Βρετανικής Εντολής επέβαλαν απαγόρευση κυκλοφορίας τη Δευτέρα, αλλά δεν μπόρεσαν να αποκαταστήσουν την ειρήνη για δύο ακόμη ημέρες. Τελικά, 5 Εβραίοι και 4 Παλαιστίνιοι σκοτώθηκαν, 216 Εβραίοι και 23 Παλαιστίνιοι τραυματίστηκαν και περίπου 300 Εβραίοι έφυγαν από την Παλιά Πόλη.

Η Εξέγερση του αλ-Μπουράκ

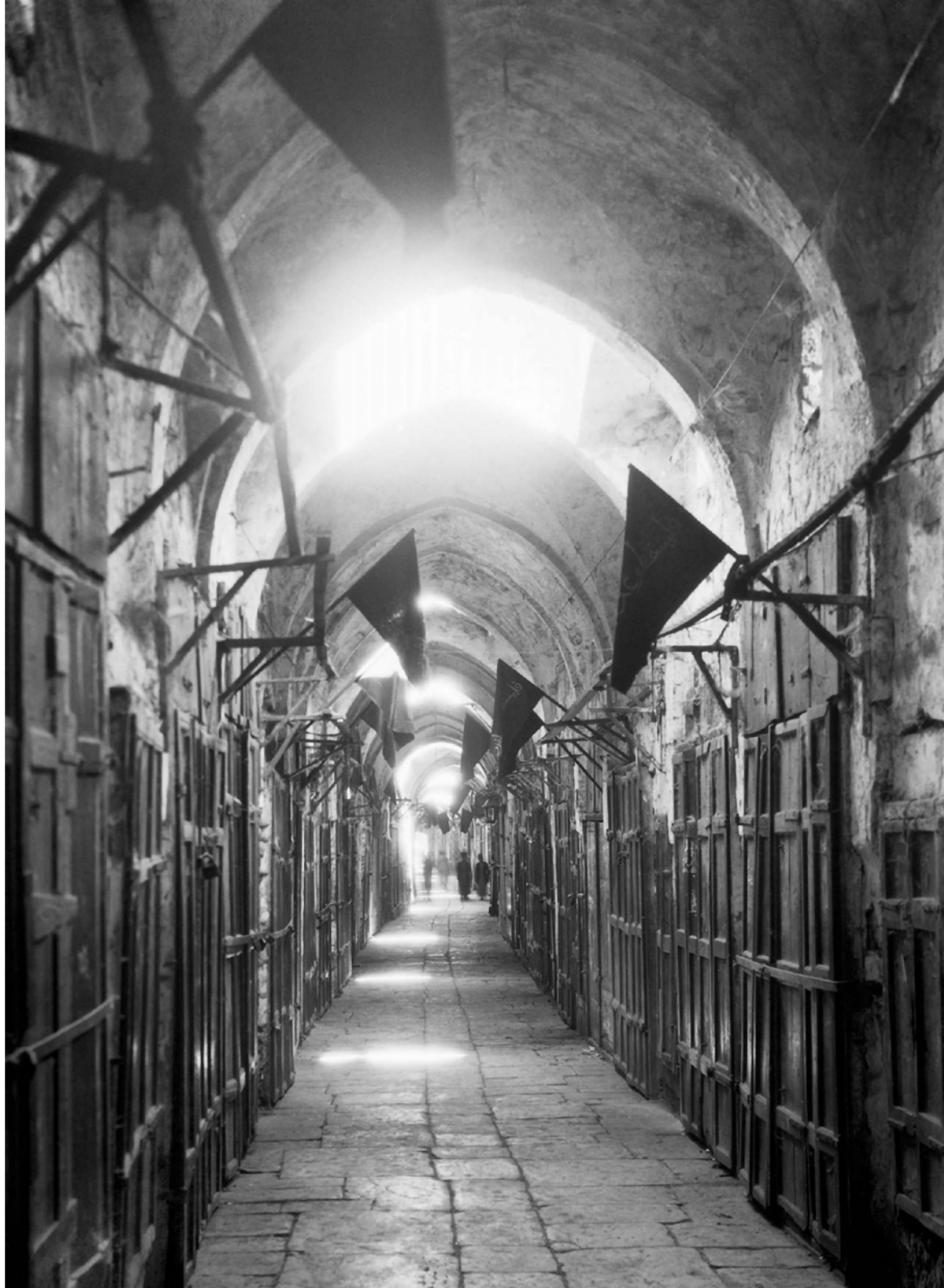
Στις 15 Αυγούστου 1929, μια ομάδα σιωνιστών με επικεφαλής μέλη της ακροδεξιάς, παραστρατιωτικής οργάνωσης Μπετάρ διαδήλωσαν στο Τείχος αλ-Μπουράκ (ή Δυτικό Τείχος), έναν τόπο ιερό για τους Εβραίους. Ύψωσαν τη σιωνιστική σημαία και τραγούδησαν τον σιωνιστικό ύμνο προκαλώντας τους Παλαιστίνιους της πόλης. Οι Παλαιστίνιοι αντέδρασαν με κινητοποιήσεις και η κατάσταση κλιμακώθηκε, με αποτέλεσμα μια εβδομάδα βίαιων συγκρούσεων κατά τις οποίες σκοτώθηκαν 113 Εβραίοι και 116 Άραβες και πάνω από 200 τραυματίστηκαν. Είναι σημαντικό ότι οι ταραχές έγιναν μετά από χρόνια επέκτασης του σιωνιστικού εποίκισμού στην Παλαιστίνη, καθώς και μετά από απόφαση της βρετανικής εντολής να αυξηθεί ο αριθμός των Εβραίων πιστών που είχαν πρόσβαση στο Δυτικό Τείχος, το οποίο βρισκόταν υπό μουσουλμανική εποπτεία για αιώνες. Με την αυξανόμενη υποστήριξη του σιωνιστικού κινήματος από τις αρχές της Βρετανικής Εντολής, οι Παλαιστίνιοι φοβήθηκαν μια σιωνιστική κατάληψη των ιερών χώρων της πόλης. Στην πραγματικότητα, οι περισσότερες συγκρούσεις έγιναν μεταξύ Παλαιστίνιων και βρετανικής αστυνομίας, και πιστεύεται ότι οι αρχές της εντολής υποεκτίμησαν τις απώλειες των Παλαιστίνιων.

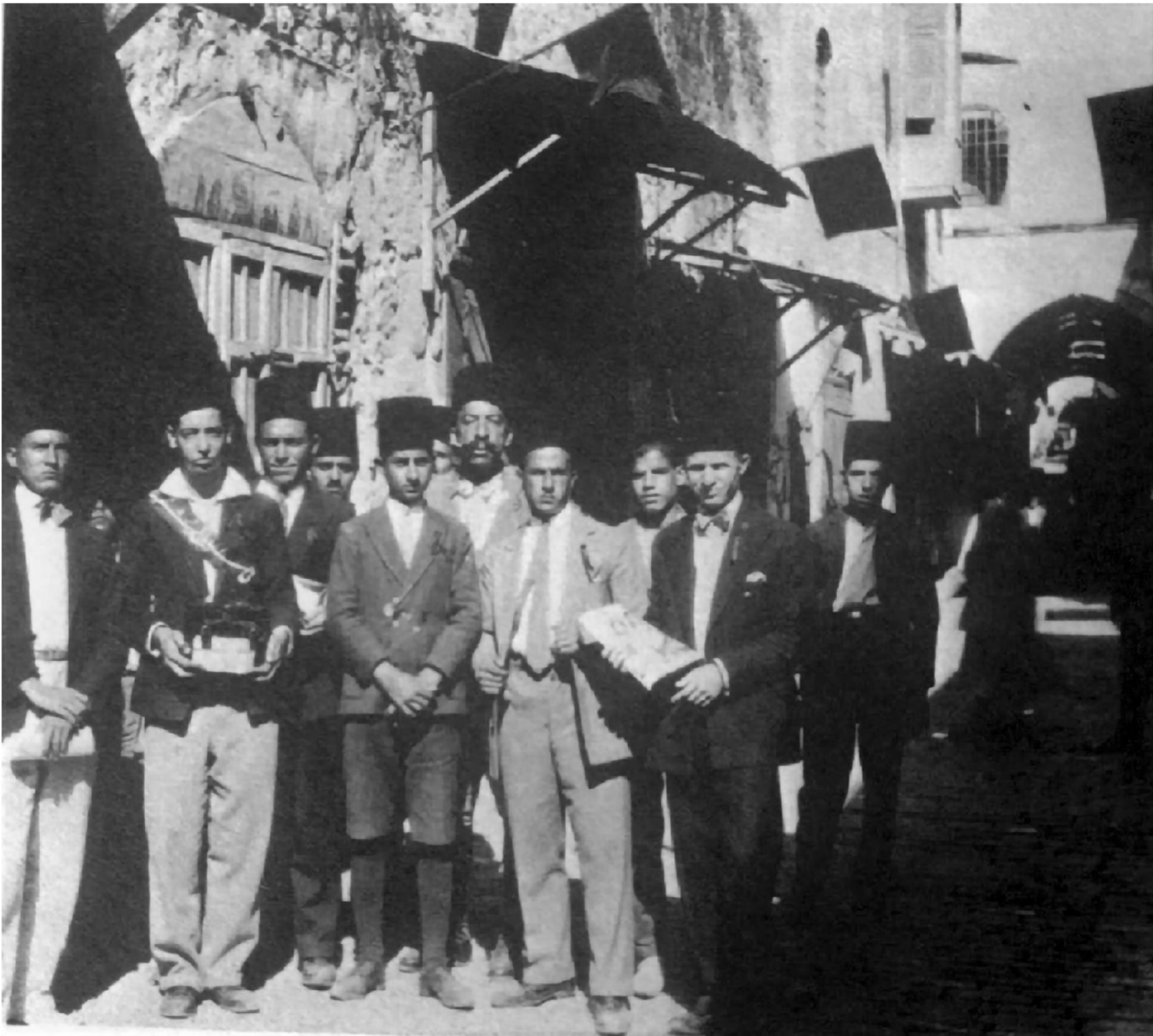
Παλαιστίνιοι συγκεντρώνονται στην Πύλη της Δαμασκού στην Ιερουσαλήμ, σε αντισιωνιστική διαδήλωση στις 8 Μαρτίου 1920, πριν από τη γιορτή του Ναμπί Μούσα, κατά την οποία σημειώθηκαν βίαια επεισόδια.

Αστυνομικοί της Βρετανικής Εντολής ινδικής καταγωγής πραγματοποιούν έρευνα σε Άραβες στην Ιερουσαλήμ, τον Απρίλιο του 1920.

Η Παλιά Πόλη της Ιερουσαλήμ κηρύσσει ημέρα διαμαρτυρίας με αφορμή τη 12η επέτειο της Διακήρυξης Μπάλφουρ του 1917, στις 2 Νοεμβρίου 1929. Οι Παλαιστίνιοι και πολλοί Άραβες κήρυξαν την επέτειο ημέρα πένθους, όπως δείχνουν οι μαύρες σημαίες.

Σε αυτή την ιστορική φωτογραφία που τραβήχτηκε στις 2 Νοεμβρίου 1929, την ημέρα του πένθους για την επέτειο της διακήρυξης Μπάλφουρ στην Ιερουσαλήμ, μαύρες σημαίες είναι αναρτημένες στην πάνω αριστερή γωνία. Στο στήθος του δεύτερου άνδρα από αριστερά υπάρχει μια κορδέλα που γράφει «τιμά τους μάρτυρές σου». Στο φόντο φαίνεται η Παλιά Πόλη της Ιερουσαλήμ. Ο ίδιος άνδρας κρατάει ένα κουτί για έρανο εκ μέρους της Επιτροπής Έκτακτης Βοήθειας, που παρείχε στήριξη σε πληττόμενες παλαιστινιακές οικογένειες σε δύσκολους καιρούς. Φωτογραφία του Χαλίλ Ράαντ.

4510

Ταραχές στη Νέα Πύλη της Ιερουσαλήμ το 1933 ενάντια στην ξαφνική εισροή Εβραίων μεταναστών. Λίγα χρόνια αργότερα, οι Βρετανοί έχτισαν ένα μεταλλικό φράγμα στην ίδια πύλη για να επιβάλουν τον έλεγχό τους κατά τη διάρκεια της παλαιστινιακής εξέγερσης του 1938.

Στα αραβικά, η Ιερουσαλήμ ονομάζεται «αλ-Κουντς» (القدس), που σημαίνει «η Αγία». Είναι μια πόλη που προσελκύει μουσουλμάνους, χριστιανούς και εβραίους πιστούς. Η φωτογραφία απεικονίζει ανθρώπους που φεύγουν από την προσευχή της Παρασκευής στο τέμενος Αλ-Ακσα. Το 1938, όταν τραβήχτηκε αυτή η φωτογραφία, δεν υπήρχε καμία αμφισβήτηση για το τζαμί και οι μουσουλμάνοι από όλη την Παλαιστίνη μπορούσαν να έρθουν εδώ για να προσευχηθούν. Ωστόσο, ακόμη και τότε αποτελούσε χώρο πολιτικής έκφρασης.

Σχεδόν όλοι οι άνδρες στη φωτογραφία φορούν το ίδιο μαντήλι, το οποίο αποτελούσε σύμβολο της παλαιστινιακής αλληλεγγύης κατά τη διάρκεια της αραβικής εξέγερσης του 1938.

Οι Παλαιστίνιες και αντιαποικιακή αντίσταση στη δεκαετία του 1930

Οι γυναίκες διαδραμάτισαν βασικό οργανωτικό ρόλο κατά της βρετανικής κατοχής και του σιωνιστικού εποικισμού της ιστορικής Παλαιστίνης.

Οι γυναίκες βρίσκονταν στην πρώτη γραμμή του παλαιστινιακού αγώνα για πάνω από έναν αιώνα, τόσο κατά τη διάρκεια της βρετανικής κατοχής της περιοχής μετά τον Πρώτο Παγκόσμιο Πόλεμο, όσο και μετά την ίδρυση του Ισραήλ μετά τον Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο. Η άνοδος τόσο των αντιαποικιακών κινημάτων στην Παλαιστίνη όσο και η άνοδος των αντιαποικιακών φεμινιστικών εκστρατειών μπορούν να εντοπιστούν στην εξέγερση του Μπουράκ το 1929.

Ενώ η εμφανής αιτία των ταραχών ήταν οι εντάσεις μεταξύ μουσουλμάνων και νεοαφιχθέντων εβραίων εποίκων σχετικά με το Μπουράκ ή Δυτικό Τείχος, η βρετανική διοίκηση βρέθηκε επίσης στο επίκεντρο της οργής. Οι Παλαιστίνιοι ήταν πάντα εναντίον του βρετανικού αποικιακού σχεδίου· ωστόσο, κατά τη διάρκεια της εξέγερσης, υπήρχε επείγουσα ανάγκη να καταπολεμηθούν οι βρετανικές πολιτικές στην περιοχή.

Η Ματιέλ Μογκάνναμ, κορυφαία Παλαιστίνια φεμινίστρια της εποχής, περιγράφει τη βρετανική αντίδραση στην εξέγερση στο βιβλίο της *Η Αράβισσα και το Παλαιστινιακό Πρόβλημα*, που εκδόθηκε το 1937, και σημειώνει: «Εκατοντάδες άνδρες οδηγήθηκαν στη φυλακή, εκατοντάδες σπίτια καταστράφηκαν ανελέητα, εκατοντάδες παιδιά έμειναν ορφανά...».

Η εξέγερση του Μπουράκ εγκαινίασε ένα νέο κύμα οργανωμένης αντίστασης κατά της βρετανικής αποικιοκρατίας και, το σημαντικότερο, ανάγκασε τις γυναίκες όλων των στρωμάτων να συμμετάσχουν στον αγώνα για την ελευθερία. Στην παραπάνω φωτογραφία, η οποία τραβήχτηκε κατά τη διάρκεια της εξέγερσης στην Ιερουσαλήμ το 1929, μια σημαία γράφει «Ζήτω η Παλαιστίνη».

Λίγους μήνες μετά την εξέγερση του Μπουράκ, ιδρύθηκε το πρώτο Αραβικό Συνέδριο Γυναικών (مؤتمرات السيدات العربيات) στις 26 Οκτωβρίου 1929, όταν πάνω από 200 Παλαιστίνιες γυναίκες συναντήθηκαν στην Ιερουσαλήμ για να συζητήσουν τα προβλήματα της παλαιστινιακής κοινωνίας. Το Αραβικό Συνέδριο Γυναικών συνέταξε μια σειρά από ψηφίσματα που πλαισίωναν το κίνημά τους, με τα δύο σημαντικότερα ζητήματα να είναι η αντίδραση στη Διακήρυξη Μπάλφουρ του 1917 και η σιωνιστική μετανάστευση στην Παλαιστίνη.

Οι γυναίκες διαμαρτυρήθηκαν επίσης για τη βρετανική πολιτική της αστυνομικής βίας και της συλλογικής τιμωρίας κατά των Παλαιστινίων. Μετά από αυτή τη συνάντηση, το Αραβικό Συνέδριο Γυναικών δημιούργησε ένα υπόμνημα με τα αιτήματά τους και πραγματοποίησε πορεία προς το κυβερνείο του Υπατου Αρμοστή στην Ιερουσαλήμ για να του παρουσιάσει τις καταγγελίες τους.

Στη φωτογραφία απεικονίζεται η αντιπροσωπεία των Παλαιστίνιων γυναικών στην είσοδο της κατοικίας του Βρετανού Υπατου Αρμοστή το 1929. Διακρίνονται (από αριστερά), δεύτερη: Ματιέλ Μογκαννάμ· τέταρτη και πέμπτη: οι αδελφές Νασίρ, η Ναμπίχα Νασίρ, ιδρύτρια του Κολλεγίου Μπιρζάιτ είναι η πέμπτη· έβδομη: η Μπάσμα Φαρίς, διευθύντρια του σχολείου Μαμουνίγια.

Παρόλο που το Αραβικό Συνέδριο Γυναικών αποτελούνταν κυρίως από γυναίκες της ελίτ, ήταν πολύ δραστήριες και μορφωμένες σε θέματα που αφορούσαν την εξουσία της Βρετανικής Εντολής και τις δομές της στην Παλαιστίνη. Στην πραγματικότητα, οι γυναίκες αυτές ήταν από τις πρώτες που μίλησαν δημόσια για λογαριασμό των Παλαιστινίων αγροτών και για τον τρόπο με τον οποίο η βρετανική αποικιοκρατία εκμεταλλευόταν τις γεωργικές βιοτεχνίες στην Παλαιστίνη, προκαλώντας καταστροφικές επιπτώσεις στην αγροτική Παλαιστίνη.

Το Αραβικό Συνέδριο Γυναικών οργάνωσε επίσης μια διαδήλωση κατά τη διάρκεια της ιστορικής τους συνάντησης το 1929, κατά την οποία πραγματοποίησαν πορεία από το σπίτι του Ύπατου Αρμοστή προς την Παλιά Πόλη της Ιερουσαλήμ. Οι γυναίκες διαδήλωσαν αρχικά με αυτοκίνητα, περνώντας μπροστά από διάφορες πρεσβείες και κυβερνητικά γραφεία στην Ιερουσαλήμ. Στη συνέχεια πραγματοποίησαν πορεία με τα πόδια μέσα στην Παλιά Πόλη της Ιερουσαλήμ.

Σε όλη την Παλαιστίνη άρχισαν να δημιουργούνται περισσότερα γυναικεία σωματεία και οργανώσεις τόσο με στόχο τον διπλωματικό διάλογο όσο και την άμεση μαχητική αντίσταση στις αυξανόμενες απειλές του σιωνισμού και της βρετανικής αποικιοκρατίας. Το 1932, οι Παλαιστίνιοι ηγέτες συναντήθηκαν στη Γιάφα και ουσιαστικά υιοθέτησαν ψήφισμα μη συνεργασίας με την κυβέρνηση της Εντολής.

Στη φωτογραφία μια διαδήλωση που πραγματοποιήθηκε στην Ιερουσαλήμ τη δεκαετία του 1930 (πιθανότατα το 1932) με επικεφαλής μια ομάδα μαθητριών που κρατούσαν ένα πανό που έγραφε: «Ούτε διάλογος ούτε διαπραγματεύσεις μέχρι τον τερματισμό της Εντολής» υποστηρίζοντας το σχετικό το ψήφισμα που εγκρίθηκε στη Γιάφα το 1932.

صحيفة المرأة الفلسطينية

المؤتمر النسائي العربي الفلسطيني الاول

افتحوا لهن الطريق

فقد خرجن الى ميدان العمل وسيكون لهن شأن انشاء الله في عملية الانقاذ

وفيما يمكن للمرأة ان تعمله تجاه الحالة

المحزنة

لبي دعوة المؤتمر وفود من نساء مدن

نابلس وحيفا ويافا والرملة ورام الله وصفد

والبلدان التي لم تتمكن من ارسال الوفود

ارسلت برقيات تأييد

— انعقاد المؤتمر —

انعقد المؤتمر في بيت الوطني الكبير

المحامي الاستاذ عروفي بك عبد الهادي

في الساعة التاسعة من صباح يوم السبت

٢٦ - ١٠ - ٢٧

ترأس المؤتمر حرم روسي كاظم باشا والانسة

المحترمة محفوظة النابلسي شقيقة حضرة

التاجر الكبير الحاج نمر افندي النابلسي

* كيف ولد المؤتمر *

تألفت في القدس لجنة من فضليات

السيدات وهن حرم الدكتور حسين بك

المالدي ، حرم عروفي بك عبد الهادي ،

حرم صبحي بك الخضراء ، حرم السيد

شكري ديب ، حرم السيد جمال الحسيني

حرم السيد مغنم الياس مغنم ، حرم السيد

بولص شحاده والاوانس ضيا النشاشيبي

وزليخة الشهابي وشاهنده دزدار وميليا

السكاكيني

دعت هذه اللجنة السيدات

العربيات من كافة البلدان الفلسطينية

الى عقد مؤتمر نسائي عام في القدس

لنظّم في شؤون البلاد العصبية الحاضرة

Σε όλη την ιστορική Παλαιστίνη, πολλές πρωτοπόρες φεμινίστριες οργανώθηκαν για την καταπολέμηση της αποικιοκρατίας. Μια από τις πιο εξέχουσες Παλαιστίνιες φεμινίστριες ήταν η Σαντίτζ Μπαχάα Νάσσαρ, η οποία ήταν συνεκδότρια και συγγραφέας της εφημερίδας *Ελ-Κάρμελ* (الكرمل) που ιδρύθηκε στη Χάιφα της Παλαιστίνης το 1908.

Η *Ελ-Κάρμελ* ήταν μια ιστορική εφημερίδα που συνέβαλε σε μεγάλο βαθμό στη διαμόρφωση της παλαιστινιακής εθνικής συνείδησης. Βοήθησε στην ενοποίηση των Παλαιστινίων κατά της αποικιοκρατίας και του σιωνισμού λειτουργώντας ως ουσιαστικό φόρουμ για την αντιαποικιακή αντίσταση σε ολόκληρη την Παλαιστίνη.

Στις αρχές της δεκαετίας του 1920, η Νάσσαρ αφιέρωσε ένα τμήμα της εφημερίδας στη συζήτηση γυναικείων ζητημάτων και άλλων σημαντικών κοινωνικών ζητημάτων. Τα άρθρα της κυμαίνονταν από συζητήσεις σχετικά με την ισότητα μεταξύ των φύλων έως τον αυξημένο πολιτικό ακτιβισμό και την εθνική δράση μέσα σε συνθήκες αποικιοκρατικής επιθετικότητας. Τα άρθρα της εστίαζαν στις Παλαιστίνιες που συμμετείχαν στον επαναστατικό αγώνα κατά της αποικιοκρατίας.

Το 1930, η Νάσσαρ συνίδρυσε επίσης την Αραβική Ένωση Γυναικών της Χάιφα μαζί με τη Μαριάμ αλ-Χαλίλι, η οποία ήταν μια μαχητική αντιαποικιακή ένωση αφιερωμένη στην απελευθέρωση της Παλαιστίνης. Το 1938, η Νάσσαρ συνελήφθη από τους Βρετανούς για προμήθεια όπλων σε Παλαιστίνιους αντάρτες και φυλακίστηκε για σχεδόν ένα χρόνο. Όπως εκείνη, πολλές Παλαιστίνιες κατηγορήθηκαν ότι έκρυβαν όπλα και εκρηκτικά κάτω από τα καθίσματα των αυτοκινήτων τους και στα σπίτια τους.

Το παραπάνω απόσπασμα είναι από το Γυναικείο Τμήμα της εφημερίδας *Ελ-Κάρμελ* στις 30 Οκτωβρίου 1929. Το τμήμα κάνει αναφορά στο Πρώτο Αραβικό Συνέδριο Γυναικών που πραγματοποιήθηκε στις 26 Οκτωβρίου 1929.

Η Αιγυπτιακή Φεμινιστική Ένωση (الاتحاد النسائي المصري), η οποία ιδρύθηκε το 1923 από την Αιγύπτια φεμινίστρια Χούντα Σαράουι, θεωρείται συχνά ως η αφετηρία της φεμινιστικής οργάνωσης στον αραβικό κόσμο και ως κορυφαία επιρροή για την κινητοποίηση των Αραβισσών σε ολόκληρη τη Μέση Ανατολή.

Η Αιγυπτιακή Φεμινιστική Ένωση υπερασπίστηκε την ισότητα των φύλων στην Αίγυπτο και ήταν επίσης προσηλωμένη στην ενδυνάμωση των φεμινιστικών δικτύων σε ολόκληρο τον αραβικό κόσμο. Υπερασπίστηκε σθεναρά τον αγώνα των Παλαιστινίων ενάντια στην αποικιοκρατία.

Το 1938, η Αιγυπτιακή Φεμινιστική Ένωση διοργάνωσε στο Κάιρο την Ανατολική Διάσκεψη Γυναικών για την Υπεράσπιση της Παλαιστίνης. Η Σαντίτζ Νάσσαρ, μεταξύ άλλων Παλαιστίνιων φεμινιστριών, συμμετείχε στο συνέδριο και εκφώνησε ομιλίες σχετικά με την αραβική ενότητα και την ανάγκη να αγωνιστούν συλλογικά κατά των αποικιοκρατικών δυνάμεων για την ανεξαρτησία.

Οι Αράβισσες συνέβαλαν επίσης σε μεγάλο βαθμό στις προσπάθειες αντίστασης κατά τη διάρκεια της Μεγάλης Επανάστασης. Το 1938, αναφέρθηκε ότι μια Δρούζα γυναίκα από τον Λίβανο με το όνομα Χαννία Μπιντ Αμπού Άχμεντ συνελήφθη στα σύνορα να προσπαθεί να περάσει λαθραία όπλα στην Παλαιστίνη. Στη φωτογραφία απεικονίζεται η αντιπροσωπεία των Παλαιστινίων γυναικών που αναχωρεί από τη Λύδδα της υπό Εντολή Παλαιστίνης για να συμμετάσχει στην Ανατολική Διάσκεψη Γυναικών για την Υπεράσπιση της Παλαιστίνης στο Κάιρο.

Σε αντίθεση με τις γυναίκες που αποτελούσαν την ελίτ της κοινωνίας, οι *φελλάχες* (αγρότισσες) δεν είχαν επαφή με την εξουσία της βρετανικής Εντολής μέσω των επίσημων θεσμών της, ούτε είχαν πρόσβαση στα εργαλεία και τους πόρους που απαιτούνταν για την πολιτική κινητοποίηση.

Ωστόσο, οι πιο σημαντικές προσωπικότητες στην ιστορία της Παλαιστίνης είναι οι *φελλάχες* που διατήρησαν τα θεμέλια της παλαιστινιακής εθνικής κουλτούρας και ταυτότητας.

Παρά τις επιθετικές εκστρατείες αποικιοκρατικής βίας και εξόντωσης, οι *φελλάχες* αγωνίστηκαν για να διατηρήσουν την κληρονομιά τους και τις παλαιστινιακές ρίζες τους.

Αποτελούσαν κεντρικές δυνάμεις αντίστασης που συμμετείχαν ενεργά σε μαχητικές εκστρατείες κατά των αποικιοκρατικών δυνάμεων, οι οποίες συνέβαλαν στη διατήρηση της παλαιστινιακής αντίστασης κατά τη διάρκεια της Μεγάλης Εξέγερσης του 1936-39. Στη φωτογραφία εδώ στην Ιερουσαλήμ το 1935, μια χωρική γυναίκα προσπερνά έναν Βρετανό στρατιώτη που φυλάει σκοπιά.

Στο βιβλίο της *Το Έθνος και η Νέα Γυναίκα του*, η Ellen Fleischmann καταγράφει το όνομα της «Φατμά Γαζζάλ» που σκοτώθηκε κατά τη διάρκεια μιας μάχης στο Ουάντι Αζζούν το 1936. Παρόλο που αυτό είναι το μοναδικό όνομα που τεκμηριώνεται, είναι καλά τεκμηριωμένο ότι πολλές γυναίκες πολέμησαν και πέθαναν μαζί με τους άνδρες κατά τη διάρκεια της Μεγάλης Επανάστασης.

Επιπλέον, πολλές γυναίκες υποβλήθηκαν σε συλλήψεις λόγω παράνομης διακίνησης όπλων κατά τη διάρκεια της Μεγάλης Επανάστασης. Η Ellen Fleischmann αναφέρει την Θάρουα Αμπντούλ Καρίμ από το παλαιστινιακό χωριό Σαφφουρίγια, η οποία μετέφερε λαθραία το όπλο του θείου της μέσα σε μια θημωνιά. Άλλες γυναίκες από διάφορες περιοχές της Παλαιστίνης φυλακίστηκαν για χρόνια για διακίνηση και απόκρυψη όπλων κατά τη διάρκεια της εξέγερσης.

Εκτός από αυτές τις πολλές συνεισφορές, είναι σημαντικό να σημειωθεί ο θεμελιώδης ρόλος που έπαιξαν οι Παλαιστίνιες αγρότισσες στη διατήρηση της εξέγερσης. Πολλοί Παλαιστίνιοι αντάρτες αναζήτησαν καταφύγιο και τροφή σε χωριά σε όλη την Παλαιστίνη κατά τη διάρκεια της Μεγάλης Εξέγερσης. Πολλές βρετανικές αναφορές μιλούν για «Φελλάχ» (αγρότισσες) γυναίκες που παρείχαν «παράνομα» καταφύγιο και βοήθεια στους Παλαιστίνιους αγωνιστές.

Οι Παλαιστίνιες φελλάχες περπατούσαν επίσης για ώρες για να φέρουν φαγητό και νερό στους Παλαιστίνιους κρατούμενους που έμεναν σε φρικτές συνθήκες φυλακής σε όλη την Παλαιστίνη.

Οι φελλάχες έπαιξαν επίσης σημαντικό ρόλο στη διάδοση πληροφοριών και στη διαβίβαση προειδοποιήσεων για βρετανικές εισβολές σε διάφορα χωριά, ενώ πραγματοποιούσαν καθημερινά δρομολόγια για μεταφορά νερού.

Σημειώνεται ότι πολλές γυναίκες έχασαν τη ζωή τους στα διασταυρούμενα πυρά μεταξύ Βρετανών στρατιωτών και Παλαιστίνιων ανταρτών στην προσπάθειά τους να προειδοποιήσουν τους συγχωριανούς τους για τη βρετανική στρατιωτική παρουσία. Στη φωτογραφία, Παλαιστίνιες αγρότισσες περπατούν προς την Μπαμπ αλ-Χαμπίς (Πόρτα της Φυλακής) στην Ιερουσαλήμ με καλάθια με αγαθά στο κεφάλι τους τη δεκαετία του 1920.

Η Μεγάλη Παλαιστινιακή Επανάσταση, 1936-1939 / الثورة العربية في فلسطين

Η Μεγάλη Παλαιστινιακή Επανάσταση, διήρκεσε τρία χρόνια και μπορεί γενικά να χωριστεί σε τρεις φάσεις.

Η **πρώτη φάση** διήρκεσε από την άνοιξη του 1936 έως τον Ιούλιο του 1937. Στη Ναμπλούς, σχηματίστηκε μια Αραβική Εθνική Επιτροπή και προκηρύχθηκε απεργία στις 19 Απριλίου. Εθνικές Επιτροπές σε άλλες πόλεις επανέλαβαν το κάλεσμα για απεργία, και στις 25 Απριλίου σχηματίστηκε η Αραβική Ανώτατη Επιτροπή, υπό την προεδρία, για να συντονίσει και να υποστηρίξει μια εθνική γενική απεργία, η οποία ξεκίνησε στις 8 Μαΐου.

Η απεργία είχε ευρεία απήχηση και προκάλεσε τη διακοπή της εμπορικής και οικονομικής δραστηριότητας στον παλαιστινιακό τομέα. Εν τω μεταξύ, οι Παλαιστίνιοι σε όλη την ύπαιθρο ενώθηκαν σε ένοπλες ομάδες για να επιτεθούν –στην αρχή σποραδικά, αλλά με αυξανόμενη οργάνωση– σε βρετανικούς και σιωνιστικούς στόχους.

Οι Βρετανοί εφάρμοσαν διάφορες τακτικές σε μια προσπάθεια να σπάσουν την απεργία και να καταπνίξουν την αγροτική εξέγερση. Οι τάξεις των Βρετανών και Εβραίων αστυνομικών διογκώθηκαν και οι Παλαιστίνιοι υποβλήθηκαν σε κατ' οίκον έρευνες, νυχτερινές επιδρομές, ξυλοδαρμούς, φυλακίσεις, βασανιστήρια και απελάσεις. Μεγάλες περιοχές της Παλιάς Πόλης της Γιάφα κατεδαφίστηκαν και οι Βρετανοί κάλεσαν στρατιωτικές ενισχύσεις.

Στη **δεύτερη φάση**, που διήρκεσε από τον Ιούλιο του 1937 έως το φθινόπωρο του 1938, οι Παλαιστίνιοι αντάρτες σημείωσαν σημαντικές επιτυχίες. Μεγάλες εκτάσεις της λοφώδους παλαιστινιακής ενδοχώρας, συμπεριλαμβανομένης για ένα διάστημα και της Παλιάς Πόλης της Ιερουσαλήμ, περιήλθαν πλήρως υπό τον έλεγχο των εξεγερμένων. Οι εξεγερμένοι δημιούργησαν θεσμούς, κυρίως δικαστήρια και ταχυδρομική υπηρεσία, για να αντικαταστήσουν τις δομές της Βρετανικής Εντολής που επεδίωκαν να διαλύσουν. Οι Βρετανοί, εν τω μεταξύ, επέβαλαν ακόμη πιο σκληρά μέτρα για να προσπαθήσουν να καταπνίξουν την εξέγερση. Η Αραβική Ανώτατη Επιτροπή και όλα τα παλαιστινιακά πολιτικά κόμματα τέθηκαν εκτός νόμου, πολιτικοί και κοινοτικοί ηγέτες συνελήφθησαν και ορισμένα δημόσια πρόσωπα υψηλού κύρους εξορίστηκαν. Οι στρατιωτικές πτυχές της αντεπανάστασης

εντάθηκαν και βρετανικά τανκς, αεροπλάνα και βαρύ πυροβολικό αναπτύχθηκαν σε όλη την Παλαιστίνη. Οι Βρετανοί επέβαλαν επίσης συλλογική τιμωρία: χιλιάδες Παλαιστίνιοι παραπέμφθηκαν σε «στρατόπεδα κράτησης», κατοικίες καταστράφηκαν, σχολεία έκλεισαν, σε χωριά επιβλήθηκαν συλλογικά πρόστιμα και αναγκάστηκαν να φιλοξενήσουν βρετανικά στρατεύματα και αστυνομικούς. Τα σιωνιστικά στρατιωτικά όργανα εκμεταλλεύτηκαν την κατάσταση για να ενισχύσουν τις δραστηριότητές τους με βρετανική υποστήριξη. Μέχρι τις αρχές του 1939, τα μέλη της Εβραϊκής Αστυνομίας των Οικισμών (περίπου 14.000) που χρηματοδοτούνταν και εξοπλίζονταν από τη βρετανική κυβέρνηση και οι λεγόμενες Ειδικές Νυχτερινές Ομάδες που αποτελούνταν από Εβραίους και Βρετανούς, εξαπέλυσαν «ειδικές επιχειρήσεις» εναντίον παλαιστινιακών χωριών.

Η **τρίτη φάση** της εξέγερσης διήρκεσε περίπου από το φθινόπωρο του 1938 έως το καλοκαίρι του 1939. Οι Βρετανοί εξαπέλυσαν ολομέτωπη επίθεση: το 1939 περισσότεροι Παλαιστίνιοι σκοτώθηκαν, περισσότεροι εκτελέστηκαν (με απαγχονισμό) και σχεδόν διπλάσιοι από το 1938 φυλακίστηκαν. Η βιαιότητα αυτή άσκησε τεράστια πίεση στους εξεγερμένους, επιδεινώνοντας τις ρήξεις μεταξύ της πολιτικής ηγεσίας της Αραβικής Ανώτατης Επιτροπής που ήταν εξόριστη στη Δαμασκό και της τοπικής ηγεσίας στη χώρα, μεταξύ των επαναστατικών ομάδων και των πληθυσμών των χωριών που θα έπρεπε να τις υποστηρίξουν και να τις ανεφοδιάσουν, και τελικά μεταξύ των Παλαιστινίων που παρέμεναν προσηλωμένοι στην εξέγερση και εκείνων που ήταν πρόθυμοι να συμβιβαστούν με τους Βρετανούς. Ο συνδυασμένος αντίκτυπος των στρατιωτικών και διπλωματικών προσπαθειών της Βρετανίας έθεσε τέρμα στην εξέγερση στα τέλη του καλοκαιριού του 1939. Στα τρία χρόνια της εξέγερσης, περίπου 5.000 Παλαιστίνιοι σκοτώθηκαν και σχεδόν 15.000 τραυματίστηκαν. Οι Παλαιστίνιοι ηγέτες εξορίστηκαν, δολοφονήθηκαν, φυλακίστηκαν και αναγκάστηκαν να στραφούν ο ένας εναντίον του άλλου. Η συνδυασμένη βρετανο-σιωνιστική επίθεση στην πολιτική και κοινωνική ζωή των Παλαιστινίων κατά τη διάρκεια της εξέγερσης είχε μακροχρόνιες επιπτώσεις.

Κάτοικοι του Αμπού Γος, ενός χωριού δυτικά της Ιερουσαλήμ, δηλώνουν τη συμφωνία τους με την Αραβική Ανώτατη Επιτροπή τον Απρίλιο του 1936.

Παλαιστίνιοι συγκεντρώνονται στο Αμπού Γος, δυτικά της Ιερουσαλήμ, στην Παλαιστίνη του 1936, κατά τη διάρκεια γενικής απεργίας (Βιβλιοθήκη του Κογκρέσου).

Παλαιστίνιοι αντάρτες παρελαύνουν σε κάποιο χωριό το 1936.

القائد البطل عارف عبدالرزوق مع ارطان صربية البطل محمد زواتا والبطل محمد العمر والحرس الحديدي
هو الكالس تحت السلاح

Ο Παλαιστίνιος διοικητής Άρεφ Αμπντέλ Ραζέκ και τα μέλη του στρατιωτικού του επιτελείου Χαμάντ Ζαουάτα, Μοχάμμεντ Αλ-Αμρ και η Σιδηρά Φρουρά κατά τη διάρκεια της επανάστασης του 1936-1939.

Όλοι αυτοί οι μαχητές της αντίστασης ήταν αγρότες και εθελοντές που αγόραζαν ή έφερναν παράνομα τα δικά τους όπλα και πυρομαχικά στην Παλαιστίνη και πολεμούσαν εναντίον των βρετανικών δυνάμεων και των ένοπλων ομάδων των Εβραίων μεταναστών μέχρι που ξέμειναν από πυρομαχικά ή σκοτώθηκαν στη μάχη. Δεν υπήρχε καμία κεντρική οργάνωση ή ομάδα εφοδιασμού υλικοτεχνικής υποδομής για να τους παρέχει οτιδήποτε. Όσοι πέθαναν υπερασπιζόμενοι τα χωριά και τα εδάφη τους άφησαν οικογένειες και ορφανά που δεν είχαν κανέναν να τα φροντίσει εκτός από την οικογένεια ή τα μέλη της φυλής τους.

Παλαιστίνιοι αντάρτες από την περιοχή της Χάιφα και τους λόφους γύρω από την Τζενίν ποζάρουν με τον διοικητή τους, Αμπντ αλ-Κάντιρ Γιουσούφ Αμπντ αλ-Χάντι. Ένας αντάρτης κρατάει μια παλαιστινιακή σημαία με μια ημισέληνο και έναν σταυρό. Η φωτογραφία βρέθηκε από Βρετανούς στρατιώτες πάνω στο πτώμα του διοικητή των ανταρτών Νουρ Εφφέντι Ιμπραχίμ Αμπντουλλάχ, ο οποίος είχε σκοτωθεί μαζί με τέσσερις άνδρες του από τις βρετανικές δυνάμεις στους λόφους. 16 Νοεμβρίου 1938.

Χωρικοί υποδέχονται έφιππους αντάρτες, καλοκαίρι 1936.

Βαρκάρηδες στη Γιάφα στο τέλος της γενικής απεργίας το 1936.

Συγκέντρωση χρημάτων για τις παλαιστινιακές οικογένειες που είχαν πληγεί από τη Γενική Απεργία του 1936, στην Πύλη της Γιάφα στην Παλιά Πόλη της Ιερουσαλήμ. Το ξενοδοχείο Fast βρίσκεται στα αριστερά.

Παλαιστίνιες αγρότισσες αντάρτισσες.

1936. Αραβική εξέγερση στην Παλαιστίνη κατά των Βρετανών, μαχητές και μαχήτριες της αντίστασης, μεταξύ των οποίων η Φατίμα Χαλίλ.

Η βρετανική αστυνομία διαλύει διαδήλωση Παλαιστινίων στη Γιάφα. 13 Ιουνίου 1936.

Βρετανικά στρατεύματα παρελαύνουν στον δρόμο της Ιερουσαλήμ το 1936 (η φωτογραφία έχει τραβηχτεί από την πύλη της Γιάφα). Η Βρετανική Αυτοκρατορία αναγκάστηκε αυτή την εποχή να στείλει στρατεύματα στην Παλαιστίνη, ο αριθμός των οποίων υπερέβαινε κατά πολύ τον αριθμό των στρατευμάτων της στην αποικιοκρατούμενη Ινδία (τα σημερινά κράτη Ινδία, Πακιστάν και Μπαγκλαντές).

(Στις δύο παραπάνω φωτογραφίες) Τζενίν, 3 Σεπτεμβρίου 1938. Άμαχοι που διασώθηκαν, μετά την καταστροφή από τους Βρετανούς ενός ολόκληρου οικοδομικού τετραγώνου με δυναμίτη. Μεταξύ του 1936 και 1938 οι Βρετανοί ανατίναξαν με εκρηκτικά το ένα τέταρτο της πόλης.

Λύδδα, 1936. Οι ιδιοκτήτες σπιτιών τα οποία ανατίναξαν οι Βρετανοί ψάχνουν ανάμεσα στα ερείπια να διασώσουν κάποια από τα υπάρχοντά τους.

Βρετανοί στρατιώτες βγάζουν αναμνηστικές φωτογραφίες ανάμεσα στα ερείπια των παλαιστινιακών σπιτιών που ανατίναξαν στη Γιάφα. Καλοκαίρι του 1936.

Εσωτερική αυλή σπιτιού στην Ιερουσαλήμ ύστερα από επιδρομή και λεηλασία από Βρετανούς στρατιώτες στις 8 Ιουνίου 1936.

Οι Βρετα-
νοί συγκε-
ντρώνουν και
ερευνούν Παλαι-
στίνιους στην
Πύλη της Γιάφα
στην Ιερουσα-
λήμ. 9 Σεπτεμ-
βρίου 1938.

Υπό την απειλή πολυβόλου οι Βρετανοί διεξάγουν έρευνες και συλλήψεις στην Πύλη της Δαμασκού στην Ιερουσαλήμ. Η ομάδα των Παλαιστινίων στο πρώτο πλάνο έχουν συλληφθεί. 9 Σεπτεμβρίου 1938.

Οι Βρετανοί έχουν σταματήσει και ερευνούν του επιβάτες ενός λεωφορείου στο δρόμο Ιερουσαλήμ-Γιάφα. 1938.

Έρευνες και συλλήψεις.

Συλλήψεις Παλαιστινίων από τους Βρετανούς στις 5 Απριλίου 1939.

Βρετανός στρατιώτης φρουρεί Παλαιστίνιους αιχμαλώτους στην Ιερουσαλήμ το 1938.

Βρετανοί στρατιώτες της Coldstream Guards «εκκαθαρίζουν» την Ιερουσαλήμ από τους Άραβες που συμμετείχαν στην εξέγερση (1938).

Ο βρετανικός στρατός συλλαμβάνει μαζεύει Παλαιστίνιους αιχμαλώτους κατά τη διάρκεια της μεγάλης αραβικής εξέγερσης του 1936.

Το καλοκαίρι του 1939, όταν στρατιώτες του συντάγματος Black Watch πραγματοποίησαν έρευνα για όπλα στο χωριό Χαλχούλ στη Δυτική Όχθη.

Βρετανοί στρατιώτες σε θωρακισμένο βαγόνι τρένου με δύο Παλαιστίνιους ομήρους που χρησιμοποιούνται ως ανθρώπινες ασπίδες.

Βρετανοί στρατιώτες βασανίζουν συλληφθέντες Παλαιστίνιους υποβάλλοντάς τους σε «running the gauntlet». Ο βασανιζόμενος αναγκάζεται να τρέξει ανάμεσα σε δυο σειρές στρατιωτών που τον χτυπάνε με τα κοντάκια των όπλων τους. Η φωτογραφία τραβήχτηκε από τον Βρετανό στρατιώτη Arthur Lane.

Η Νάκμπα النكبة (Καταστροφή), 1948

Τον Νοέμβριο του 1947, μετά τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο και το Ολοκαύτωμα, τα νεοσύστατα Ηνωμένα Έθνη ενέκριναν ένα σχέδιο διχοτόμησης της Παλαιστίνης σε εβραϊκό και αραβικό κράτος, ενάντια στη θέληση της πλειοψηφίας του παλαιστινιακού αραβικού πληθυσμού. Έδωσε το 56% της γης στο προτεινόμενο εβραϊκό κράτος, παρά το γεγονός ότι οι Εβραίοι κατείχαν μόνο το 7% περίπου της ιδιωτικής γης στην Παλαιστίνη και αποτελούσαν μόνο το 33% περίπου του πληθυσμού, ένα πολύ μεγάλο ποσοστό του οποίου ήταν πρόσφατοι μετανάστες από την Ευρώπη. Το παλαιστινιακό αραβικό κράτος επρόκειτο να δημιουργηθεί μόλις στο 42% της Παλαιστίνης, παρόλο που οι μουσουλμάνοι και οι χριστιανοί Παλαιστίνιοι αποτελούσαν τη μεγάλη πλειοψηφία του πληθυσμού και ήταν αυτόχθονες σε όλη τη χώρα. Η Ιερουσαλήμ επρόκειτο να διοικείται από μια ειδική διεθνή διοίκηση.

Η πρόταση αυτή δεν υλοποιήθηκε ποτέ. Σχεδόν αμέσως μετά την ψήφιση του σχεδίου διχοτόμησης, άρχισε η εκδίωξη των Παλαιστινίων από σιωνιστικές πολιτοφυλακές, μήνες πριν εμπλακούν οι στρατοί των γειτονικών αραβικών κρατών.

Βασιζόμενες σε στρατιωτικά σχέδια που είχαν εκπονηθεί ήδη από το 1945, οι σιωνιστικές ένοπλες ομάδες άρχισαν να αυξάνουν συστηματικά τις επιθέσεις εναντίον των Παλαιστινίων από τον Δεκέμβριο του 1947 με στόχο την εκδίωξή τους.

Η στρατηγική των Σιωνιστών κορυφώθηκε με το Σχέδιο Ντάλετ, το σχέδιο για τη στρατιωτική τους δράση, το οποίο προέβλεπε την «καταστροφή των χωριών» με «πυρπόληση, ανατίναξη και τοποθέτηση ναρκών στα συντρίμια».

Ανέφερε επίσης ότι «σε περίπτωση αντίστασης, η ένοπλη δύναμη πρέπει να καταστραφεί και ο πληθυσμός πρέπει να εκδιωχθεί εκτός των συνόρων του κράτους».

Οι σιωνιστικές δυνάμεις χρησιμοποίησαν διάφορες τακτικές για να αναγκάσουν τους Παλαιστίνιους να φύγουν, συμπεριλαμβανομένων βομβαρδισμών, σφαγών και ψυχολογικού πολέμου, μεταξύ άλλων μέσων.

Άοπλοι πολίτες σκοτώθηκαν αδιακρίτως κατά τη διάρκεια της εκστρατείας, ορισμένοι από τους οποίους θάφτηκαν σε ομαδικούς τάφους.

Μεταξύ Δεκεμβρίου 1947 και 14 Μαΐου 1948, περίπου 175.000 Παλαιστίνιοι εκδιώχθηκαν και 200 χωριά και αστικά κέντρα καταστράφηκαν και καταλήφθηκαν.

Στις 14 Μαΐου 1948, το κράτος του Ισραήλ ανακηρύχθηκε μονομερώς, μία ημέρα πριν από την επίσημη λήξη της Βρετανικής Εντολής.

Στη συνέχεια, αραβικοί στρατοί εισήλθαν στην Παλαιστίνη για να αποκρούσουν τις ισραηλινές στρατιωτικές προόδους.

Οι εχθροπραξίες τερματίστηκαν επίσημα τον Ιούλιο του 1949 με την υπογραφή συμφωνιών ανακωχής μεταξύ του Ισραήλ και των αραβικών κρατών.

Το Ισραήλ κατέλαβε το 78% της ιστορικής Παλαιστίνης, ενώ το υπόλοιπο 22% βρισκόταν υπό αραβικό έλεγχο.

Μέχρι το τέλος του πολέμου, οι σιωνιστικές δυνάμεις είχαν σκοτώσει 13.000 Παλαιστίνιους, είχαν καταστρέψει και ερημώσει περίπου 530 χωριά και πόλεις, είχαν διαπράξει τουλάχιστον 30 σφαγές και είχαν εκδιώξει 750.000 ανθρώπους.

Περίπου 150.000 παρέμειναν εντός των ορίων του νεοσύστατου κράτους του Ισραήλ, πολλοί από αυτούς εκτοπισμένοι στο εσωτερικό.

Στη συνέχεια, το Ισραήλ ψήφισε νόμους με τους οποίους κατέσχεσε την παλαιστινιακή περιουσία και τα περιουσιακά στοιχεία που άφησαν πίσω τους οι εκδιωχθέντες, συμπεριλαμβανομένης της γης, των σπιτιών, των χρημάτων, των μετοχών, των επίπλων, των εταιρειών και άλλων κινητών περιουσιακών στοιχείων.

Επίσης, θέσπισε τον νόμο της επιστροφής, ο οποίος παρέχει την ισραηλινή υπηκοότητα στους Εβραίους που μετακομίζουν στο Ισραήλ, ενώ στερεί από τους Παλαιστίνιους πρόσφυγες το δικαίωμα να επιστρέψουν στην πατρίδα τους.

Σήμερα, υπάρχουν 5,8 εκατομμύρια καταγεγραμμένοι Παλαιστίνιοι πρόσφυγες που ζουν σε δεκάδες καταυλισμούς στην κατεχόμενη Δυτική Όχθη, τη Λωρίδα της Γάζας, την Ιορδανία, τη Συρία και το Λίβανο.

Οι εσωτερικά εκτοπισμένοι Παλαιστίνιοι, στους οποίους δόθηκε η ισραηλινή υπηκοότητα (ως πολίτες δεύτερης κατηγορίας), ανέρχονται σε περίπου δύο εκατομμύρια άτομα.

Η Κούμια (قوميه) ήταν ένα χωριό 510 κατοίκων, 12,5 χιλιόμετρα βόρεια του Μπαϊσάν. Το χωριό δέχθηκε επίθεση από τις δυνάμεις της Ταξιαρχίας Γκολάνι στις 26 Μαρτίου 1948 κατά τη διάρκεια της «Επιχείρησης Γεδεών», με εντολή του Γιόσεφ Βάιτς, εκπροσώπου του Εβραϊκού Εθνικού Ταμείου. Οι κάτοικοι έφυγαν για να γλιτώσουν τη σφαγή. Ένας κάτοικος του χωριού, ο Άισι Μαχμούντ Χαλίμ θυμόταν αργότερα: «Κάποιοι έφυγαν για τη Ναζαρέτ και κάποιοι άλλοι για την Ιορδανία. Φοβόμασταν τις εβραϊκές επιθέσεις... Στο δρόμο μας περάσαμε από τον [εβραϊκό] οικισμό Μα'όζ. Κάποιες Εβραίες ήρθαν να μας ψάξουν και έκλεψαν τα χρήματά μας... Οι Εβραίοι έκλεψαν ακόμη και τα ζώα μας». Οι κάτοικοι του χωριού Κούμια πήγαν στο Μπαϊσάν, απ' όπου εκδιώχθηκαν τον Μάιο του 1948, μαζί με τους υπόλοιπους Παλαιστίνιους κατοίκους.

Ντέρ Γιασσίν

Η σφαγή του Ντέρ Γιασσίν.

Το χωριό Ντέρ Γιασσίν (دير ياسين) που βρισκόταν 5 χιλιόμετρα δυτικά της Ιερουσαλήμ το 1948 είχε περίπου 600-700 κατοίκους.

Το πρωί της 9ης Απριλίου 1948, μετά από μια ασφυκτική πολιορκία και βομβαρδισμό με όλμους, περίπου 130 παραστρατιωτικοί από τις εβραϊκές συμμορίες Ιργκούν και Στερν εισέβαλαν στο παλαιστινιακό χωριό Ντέρ Γιασσίν, λιγότερο από ένα μίλι από τα προάστια της Ιερουσαλήμ, και άρχισαν επιθέσεις από σπίτι σε σπίτι.

Στο πλαίσιο της «Επιχείρησης Ναχσόν», η οποία δηλωνόταν ως στρατιωτική προσπάθεια για να ανοίξει ο αποκλεισμένος δρόμος προς την Ιερουσαλήμ, οι εβραϊκές κοινές δυνάμεις επιτέθηκαν στο χωριό με την άδεια της Χαγκανά, που ήταν τότε η κορυφαία εβραϊκή πολιτοφυλακή και με την οποία οι κάτοικοι του χωριού είχαν υπογράψει συμφωνία μη επίθεσης.

Από τις σχεδόν 70 σφαγές κατά τη διάρκεια της Νάκμπα του 1948, το Ντέρ Γιασσίν θα γινόταν μια από εκείνες τις θηριωδίες όπου εξαπολύθηκαν σχεδόν όλες οι πράξεις εγκληματικότητας του πολέμου: δολοφονίες, καταστροφές, λεηλασίες, βιασμοί και εκτοπισμοί.

Οι δολοφονίες διεξήχθησαν σε συνθήκες μεγάλης αγριότητας, γυναίκες και παιδιά γδύθηκαν, παρατάχθηκαν, φωτογραφήθηκαν και στη συνέχεια σφαγιάστηκαν με αυτόματα όπλα, αναφέρεται σε έκθεση του ΟΗΕ του 1948.

Ο διοικητής της Ιργκούν φέρεται να καυχήθηκε σε συνέντευξη Τύπου ότι δολοφονήθηκαν 240 άτομα. Οι *New York Times* στις 13 Απριλίου ανέφεραν τον αριθμό σε λίγο πάνω από 200. Παρόμοια εκτίμηση ανέφερε και ο Ζακ ντε Ρεϊνιέ, πρόεδρος του Διεθνούς Ερυθρού Σταυρού, ο οποίος ήταν από τους πρώτους που βρέθηκαν στο σημείο.

Σύμφωνα με πρόσφατες μελέτες, οι απώλειες πιστεύεται ότι είναι κάτω από 200.

Στην φωτογραφία της προηγούμενης σελίδας οι συμμορίες της Ιργκούν και της Στερν έχουν συγκεντρώσει ξεχωριστά τον ανδρικό πληθυσμό και τον έχουν υποχρεώσει να μείνει στο έδαφος με σηκωμένα τα χέρια, πριν ξεκινήσει η σφαγή.

Η σφαγή του Ντέρ Γιασσίν. Μετά τις θηριωδίες των Ισραηλινών, οι επιζώντες ανάμεσα στα πτώματα των εκτελεσμένων. (Το ίδιο και η διπλανή φωτογραφία)

Παλαιστίνιοι χωρικοί εκδιώχθηκαν από την Καλουνίγια (قالونيا), ένα χωριό 6 χλμ. από την Ιερουσαλήμ στην εθνική οδό Γιάφα-Ιερουσαλήμ, με πληθυσμό 1.300 περίπου κατοίκους. Η Καλουνίγια ήταν ένας από τους κύριους στόχους της επιχείρησης Ναχσόν. Μονάδες της Παλμάχ επιτέθηκαν στο χωριό στις 11 Απριλίου 1948, μόλις δύο ημέρες μετά τη σφαγή στο Ντέρ Γιασσίν. Ανατίναξαν όλα τα σπίτια και έβαλαν φωτιά στο χωριό. Η Καλουνίγια ήταν ένα από τα τέσσερα χωριά που καταστράφηκαν ολοσχερώς από τις μονάδες της Χαγκανά. Τα άλλα τρία ήταν το Μπέιτ Σούρικ, το Μπίντου και το Σαρίς. Αυτή η φωτογραφία των κατοίκων της Καλουνίγια που εγκαταλείπουν το χωριό τους τραβήχτηκε στις 18 Απριλίου 1948.

Μέλη της Χαγκανά, της εβραϊκής στρατιωτικής δύναμης, εκδιώκουν τους Παλαιστίνιους από τη Χάιφα (حَيْفَا), 21-22 Απριλίου 1948. Η Χάιφα ήταν μια μεικτή πόλη. Πριν την εκδίωξη των Παλαιστινίων στην πόλη ζούσαν περίπου 70.000 Εβραίοι και 65.000 Παλαιστίνιοι. Στις 21 Απριλίου οι αραβικές γειτονιές της πόλης δέχτηκαν σφοδρή επίθεση από τις δυνάμεις της Χαγκανά. Η επιχείρηση των σιωνιστών κορυφώθηκε με επίθεση εναντίον των Παλαιστινίων στην Παλιά Αγορά με όλμους. Στρατιωτικά φορτηγά με μεγάφωνα γυρνούσαν σε όλη την πόλη και φώναζαν στους Παλαιστίνιους να εγκαταλείψουν την πόλη “πριν είναι αργά”. Η βιαιότητα της σιωνιστικής επίθεσης και ο φόβος μιας γενικευμένης σφαγής οδήγησε τον παλαιστινιακό πληθυσμό σε μια απελπισμένη φυγή από την πόλη. Κατά τη διάρκεια της σιωνιστικής επίθεσης σκοτώθηκαν περισσότεροι 100 Παλαιστίνιοι. Μέχρι τον Οκτώβριο του 1948 είχαν μείνει στην πόλη μόνο 5.000 Παλαιστίνιοι.

Οι κάτοικοι του Ζί'ρίν (زرعين , ή Ζενίν) εγκαταλείπουν το χωριό τους τον Μάιο του 1948, μετά την κατάληψη του από τις ισραηλινές δυνάμεις και την ανατίναξη των περισσότερων σπιτιών του. Το χωριό το 1945 είχε 1.420 κατοίκους.

Ο εκτοπισμός των κατοίκων του Ζί'ρίν (زرعين), τον Μάιο του 1948.

Οι Παλαιστίνιοι φεύγουν από τη μεσογειακή πόλη Γιάφα (**يَافَا**) διωγμένοι απ' τις σιωνιστικές δυνάμεις. Στη φωτογραφία, ξυπόλητα κορίτσια σπρώχνουν καρότσια με ό,τι απέμεινε από τα υπάρχοντα των οικογενειών τους. Οι περισσότεροι κάτοικοι της Γιάφφα (περίπου 40.000 από τους συνολικά 60.000) είχαν εγκαταλείψει την πόλη πριν την εισβολή των σιωνιστικών δυνάμεων στις 14 Μαΐου, καθώς είχε τρομοκρατηθεί από τις ειδήσεις για τις σφαγές στο Ντέιρ Γασίν. Τελικά στην πόλη έμειναν μόνο 3.800 Παλαιστίνιοι.

Η Ταντούρα (الطنطورة) ήταν ένα παραθαλάσσιο χωριό 1.500 περίπου κατοίκων, κοντά στη Χάιφα. Τη νύχτα 22 προς 23 Μαΐου του 1948 το χωριό δέχτηκε επίθεση και κατελήφθη από την ταξιαρχία Αλεξαντρόνι της Χαγκανά. Οι σιωνιστικές δυνάμεις εισέβαλαν στο χωριό και άρχισαν να δολοφονούν επί ώρες τους κατοίκους μέσα στα σπίτια τους. Στη συνέχεια μάζεψαν τον πληθυσμό και διαχώρισαν τους άντρες ηλικίας από 10 έως 50 ετών από τον υπόλοιπο πληθυσμό (γυναίκες, ηλικιωμένους και πολύ μικρά παιδιά) και τους οδήγησαν στο κοντινό Φουράιντις. Τους άντρες αιχμαλώτους τους οδήγησαν στην παραλία και ύστερα από μια διαλογή που έγινε από κουκουλοφόρους χαφιέδες, άρχισαν να τους εκτελούν κατά ομάδες. Ο ακριβής αριθμός των δολοφονημένων παραμένει άγνωστος, αλλά επιζώντες της σφαγής μιλάνε για αριθμούς που φτάνουν τα 230 άτομα. Τους έθαψαν σε ομαδικούς τάφους, πάνω από τους οποίους οι σιωνιστές έφτιαξαν αργότερα υπαίθρια πάρκινγκ. Τον υπόλοιπο ανδρικό πληθυσμό που δεν εκτελέστηκε τον έκλεισαν σε στρατόπεδο-φυλακή. Στη φωτογραφία Ισραηλινοί στρατιώτες οδηγούν μια ομάδα ανδρών της Ταντούρα στο νεκροταφείο για να τους εκτελέσουν.

Γυναίκες και παιδιά από την Ταντούρα βαδίζουν προς το Φουράντις.

Παλαιστίνιοι εγκαταλείπουν ένα χωριό στη Γαλιλαία μετά από σιωνιστικές επιθέσεις τον Μάιο του 1948 και κατευθύνονται προς τον Λίβανο.

Γαλιλαία Οκτώβριος 1948. Παλαιστίνιοι που διώχτηκαν από τα χωριά τους καθ' οδόν προς το Λίβανο.

Παλαιστίνιοι
πρόσφυγες στη
βόρεια Παλαιστίνη
στο δρόμο προς το
Λίβανο, Νοέμβριος
1948.

Παλαιστίνη, σε κάποια περιοχή κοντά στην Τούλκαρεμ (طولكرم) το 1948, ομάδα περίπου 1.000 ατόμων, μεταξύ των οποίων πολλές μητέρες και παιδιά, που αναγκάστηκαν να εγκαταλείψουν τα σπίτια τους κατά την πρώτη ισραηλινή εισβολή. Η πόλη Τούλκαρεμ παρέμεινε στη Δυτική Όχθη.

Η Ράμλα (الرملة με 70.000 κατοίκους) και η Λύδδα (اللد με 50.000 κατοίκους) ήταν δυο πόλεις τις οποίες ο ΟΗΕ στο σχέδιο διχοτόμησης της Παλαιστίνης τις είχε εντάξει στο προτεινόμενο παλαιστινιακό κράτος. Οι σιωνιστές όμως αποφάσισαν να τις καταλάβουν και στις 9 Ιουλίου 1948 ξεκίνησε η επίθεση εναντίον των πόλεων και των 200-300 στρατιωτών της Αραβικής Λεγεώνας (ο ιορδανικός στρατός) που βρισκόταν στις πόλεις. Στις δύο πόλεις είχαν επίσης καταφύγει και 20.000 πρόσφυγες από τη Γιάφφα. Στις 11 Ιούλη οι σιωνιστικές δυνάμεις εισέβαλαν και στις δύο πόλεις, μετά την αποχώρηση των ιορδανικών δυνάμεων και εξέδωσαν αμέσως διαταγές για τη φυλάκιση των ανδρών και την απέλαση των γυναικόπαιδων και των ηλικιωμένων και για τις δύο πόλεις. Στη Λύδδα οι σιωνιστές έκλεισαν

τον ανδρικό πληθυσμό των μουσουλμάνων (στην πόλη ζούσαν και πολλοί χριστιανοί) μέσα σε δύο τζαμιά και στη συνέχεια άνοιξαν πυρ εναντίον τους, δολοφονώντας εκατοντάδες (υπολογίζονται ως και 426). Τραγική ήταν και η μοίρα των γυναικόπαιδων και των ηλικιωμένων που διώχτηκαν από τη Λύδδα. Αναγκάστηκαν να διανύσουν με τα πόδια μια απόσταση 20 χιλιομέτρων σε θερμοκρασίες που έφταναν και τους 35 βαθμούς Κελσίου, φορτωμένοι με τα υπάρχοντα που οι σιωνιστές τους επέτρεψαν να πάρουν μαζί τους. Κάτω απ' αυτές τις συνθήκες πολλοί δεν άντεξαν. Υπολογίζεται ότι οι νεκροί που έμειναν άταφοι κατά μήκος του δρόμου σ' αυτή την "Πορεία Θανάτου" μπορεί να έφτασαν και τους 500.

Στην παραπάνω φωτογραφία: Οι ένοπλες δυνάμεις των σιωνιστών εκδιώκουν με την απειλή των όπλων τους κατοίκους της Ράμλα. Όπως φαίνεται στη φωτογραφία, έχουν διαχωρίσει τον αντρικό πληθυσμό, ο οποίος, σύμφωνα με το σχέδιο της εθνοκάθαρσης που επεξεργάστηκαν και ακολουθούσαν οι σιωνιστές, υποβάλλονταν σε έρευνα, και με βάση καταλόγους που είχαν καταρτίσει οι κατάσκοποί τους από τα προηγούμενα χρόνια, ένας αριθμός αντρών εκτελούνταν. Σε αρκετές περιπτώσεις εκδιώκονταν μόνο οι γυναίκες και τα μικρά παιδιά, ενώ ο ανδρικός πληθυσμός φυλακιζόταν σε πρόχειρα στρατόπεδα εγκλεισμού (συχνά σε μαντριά).

Οι σιωνιστικές δυνάμεις συλλαμβάνουν τον ανδρικό πληθυσμό στη Ράμλα.

Ο ανδρικός πληθυσμός της Ράμλα φυλακισμένος σε στρατόπεδο.

Τα γυναικόπαιδα και οι ηλικιωμένοι της Ράμλα περιμένουν φορτηγά για να τους μεταφέρουν στην Ιορδανία, κουβαλώντας τα ελάχιστα υπάρχοντα που τους επιτράπηκε να πάρουν από τα σπίτια τους. Ολόκληρη η πόλη λεηλατήθηκε τις επόμενες μέρες από τους σιωνιστές.

Το Α'ράκ αλ-Μανσίγια (عراق المنشية) ήταν ένα παλαιστινιακό χωριό 32 χιλιόμετρα βορειοανατολικά της πόλης της Γάζας. Της παραμονής της καταστροφής του είχε περίπου 2.200 κατοίκους (2.000 μουσουλμάνους και 200 εβραίους). Το χωριό βρισκόταν εντός των συνόρων του κράτους που είχε παραχωρήσει το 1947 ο ΟΗΕ στους Παλαιστίνιους. Ωστόσο οι σιωνιστές εισέβαλαν στο χωριό τον Οκτώβριο του 1948 και το κατέλαβαν. Λίγους μήνες αργότερα, τον Φεβρουάριο 1949, προέβησαν σε εθνοκάθαρση των Παλαιστινίων, αναγκάζοντάς τους με τη βία να εγκαταλείψουν το χωριό τους και τις εκτάσεις που καλλιεργούσαν. Στην πρώτη φωτογραφία οι Παλαιστίνιοι οι Παλαιστίνιοι έχουν μαζέψει τα υπάρχοντά τους, περιμένοντας την εκδίωξή τους από το χωριό τους. Στις άλλες δύο φωτογραφίες, οι κάτοικοι του χωριού φορτώνουν τα υπάρχοντά τους σε φορτηγά για να μεταφερθούν σε προσφυγικό στρατόπεδο στην Ιορδανία. Άφησαν πίσω τους, εκτός από τα σπίτια τους, τα χωράφια τους τα οποία εκλάπησαν από τους σιωνιστές για να παραχωρηθούν στον εβραϊκό οικισμό που χτίστηκε στην περιοχή.

Ο εκτοπισμός των κατοίκων του Α'ράκ αλ-Μανσίγια, Οκτώβριος 1948.

Ο εκτοπισμός των κατοίκων του
Α'ράκ αλ-Μανσίγια, Οκτώβριος 1948.

Ο εκτοπισμός των κατοίκων του Α'ράκ αλ-Μανσίγια.

Παλαιστίνιοι
πρόσφυγες στον Λίβανο.
1948.

Παλαιστίνιος πρόσφυγας κοιτάζει τον προσφυγικό καταυλισμό Τζαραμάνο, που δημιουργήθηκε κοντά στη Δαμασκό το 1948 μετά τον πόλεμο.

Παιδιά σε κάποιο στρατόπεδο
προσφύγων μετά τη Νάκμπα.

Οι Παλαιστίνιοι πρόσφυγες στα προσφυγικά στρατόπεδα ζούσαν μέσα στις στερήσεις, υποφέροντας ταυτόχρονα από την απώλεια των αγαπημένων προσώπων που είχαν δολοφονηθεί από τους σιωνιστές, των σπιτιών και των περιουσιών τους και της πατρίδας τους. Στη φωτογραφία ένας ηλικιωμένος Παλαιστίνιος μαζί με ένα μικρό παιδάκι, πιθανόν εγγόνι του, στην είσοδο της σκηνής τους, το 1948.

Ο προσφυγικός καταυλισμός Ναχρ αλ-Μπάρεντ στο Λίβανο ήταν ένας από τους πρώτους που δημιουργήθηκε στο πλαίσιο των μέτρων έκτακτης ανάγκης για τη στέγαση των Παλαιστινίων προσφύγων. Αρχές της δεκαετίας του 1950.

Νεαροί Παλαιστίνιοι πρόσφυγες ποζάρουν μπροστά από τον προσφυγικό καταυλισμό Τζαμπαλίγια στη βόρεια Λωρίδα της Γάζας.

